

СПАРКИ АД

КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2016 г.

Пояснения към консолидирания финансов отчет

1. Предмет на дейност

Основната дейност на СПАРКИ АД и неговите дъщерни предприятия се състои в производство и търговия със заварени конструкции, кари и селскостопанска техника, сделки с недвижими имоти, посредничество и агентство на местни и чуждестранни лица.

Предприятието майка, СПАРКИ АД има за основна дейност производство и търговия със заварени конструкции, кари и селскостопанска техника. СПАРКИ АД е регистрирано като акционерно дружество със седалище и адрес на управление Република България, гр. Русе, ул. Розова долина №1. Дружеството е регистрирано в Търговския регистър с ЕИК 117010838.

Капиталът на СПАРКИ АД е 12 000 000 лв., състоящ се от 12 000 000 броя обикновени, поименни, безналични акции с право на глас с номинална стойност 1 лв.

Акциите на СПАРКИ АД са регистрирани на Българска фондова борса – София АД.

Към 31 декември 2016 г. персоналът на Групата е 471 души.

Предприятието майка, СПАРКИ АД, има двустепенна система на управление, състояща се от Надзорен съвет и Управителен съвет, чиито състав към 31 декември 2016 г. е както следва.

Членовете на Надзорния съвет са:

Станислав Петков
Петър Бабурков
Атанас Маринов

Членовете на Управителния съвет са:

Чавдар Плахаров
Ивайло Георгиев
Станислав Калчев
Теодора Тодорова
Валентин Раданов
Албена Стамболова
Николай Малчев

През 2017 г. са извършени следните промени в състава на Управителния и Надзорния съвет на предприятието майка:

- на 31 май 2017 г. в Търговския регистър е вписана промяна на състава на Управителния съвет- Албена Стамболова е освободена като негов член;
- на 18 юли 2017 г. в Търговския регистър е вписана промяна на състава на Надзорния съвет - Станислав Петков е освободен като негов член и Албена Стамболова е избрана за нов член на съвета;
- на 18 юли 2017 г. в Търговския регистър е вписана промяна на състава на Управителния съвет – Чавдар Плахаров е освободен като негов член и от длъжността „Изпълнителен директор“ и Станислав Петков е избран за нов член на съвета и вписан като изпълнителен директор на предприятието-майка.

Мажоритарен акционер в СПАРКИ АД е СПАРКИ ГРУП АД, притежаващо 76.89 % от капитала му. Собственици на СПАРКИ ГРУП АД (чиито капиталови и/или дългови инструменти не се търгуват на фондова борса) са Станислав Петков и Петър Бабурков като всеки от тях притежава по 50 % от капитала на дружеството.

Информация относно наименованието, страната на учредяване, дяловото участие и правото на глас за всяко дъщерно дружество, включено в консолидацията, е предоставена в пояснение 5.1.

2. Основа за изготвяне на консолидирания финансов отчет

Консолидираният финансов отчет на Групата е съставен в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане, разработени и публикувани от Съвета по международни счетоводни стандарти (СМСС) и приети от Европейския съюз (МСФО, приети от ЕС). По смисъла на параграф 1, точка 8 от Допълнителните разпоредби на Закона за счетоводството, приложим в България, терминът „МСФО, приети от ЕС“ представляват Международните счетоводни стандарти (МСС), приети в съответствие с Регламент (ЕО) 1606/2002 на Европейския парламент и на Съвета.

Консолидираният финансов отчет е съставен в български лева, което е функционалната валута на Групата. Всички суми са представени в хиляди лева (хил. лв.) (включително сравнителната информация за 2015 г.), освен ако не е посочено друго.

Консолидираният финансов отчет е съставен при спазване на принципа на действащо предприятие.

За 2016 г. текущите пасиви на Групата надвишават текущите активи с 6 246 хил. лв. (2015 г.: 9 196 хил. лв.), а паричният поток от оперативна дейност е негативен в размер на 736 хил. лв. Към 31 декември 2016 г. Групата отчита текущи задължения по заеми в размер на 14 749 хил. лв.

Тези обстоятелства показват наличието на значителна несигурност, която може да породи съществено съмнение относно възможността на Групата да продължи да функционира като действащо предприятие без подкрепата на собствениците и други източници на финансиране.

Ръководството е предприело следните по-значими мерки за подобряване на финансовото състояние на Групата:

- Съгласно Договор за цесия от 28 ноември 2016 г. Банка ДСК ЕАД прехвърля всички свои вземания произтичащи от договори за кредит на СПАРКИ АД с Българска банка за развитие. В последствие, съгласно анекси от 30 декември 2016 г., предприятието майка е разсрочило задължения по заеми към Българска банка за развитие АД в размер на 13 753 хил. лв. до 30 ноември 2017 г. като се предвиждат преговори за допълнително удължаване на сроковете на договорите.
- Съгласно анекс от 21 декември 2016 г., СПАРКИ АД е разсрочило задължения по заем към УниКредит Булбанк АД в размер на 447 хил. лв. до 03 януари 2018 г.
- Поради специфичното оборудване, с което разполага Групата и ограничените възможности за механична обработка на детайли до 15 тона, ръководството насочва усилията си към увеличаване броя на клиентите на изделия със сходни параметри (габарити и предназначение). Това спомага за по-бързото усвояване на новите изделия и подобряване производителността. Тези мерки влияят положително както върху финансовия резултат, така и върху паричните потоци от оперативна дейност на Групата.
- Групата провежда политика на оптимизиране на разходите, материалните запаси и други елементи на оборотния капитал.

Ръководството счита, че въз основа на направените прогнози за бъдещото развитие на Групата и предприетите мерки, както и поради продължаващата финансова подкрепа от собствениците ще успее да продължи своята дейност и да погасява своите задължения, без да се продават активи и без да се предприемат съществени промени в нейната дейност.

3. Промени в счетоводната политика

3.1. Нови стандарти, изменения и разяснения към МСФО, които са влезли в сила от 1 януари 2016 г.

Групата прилага следните нови стандарти, изменения и разяснения към МСФО, разработени и публикувани от Съвета по международни счетоводни стандарти, които имат ефект върху консолидирания финансов отчет на Групата и са задължителни за прилагане от годишния период, започващ на 1 януари 2016 г.:

МСС 1 „Представяне на финансови отчети” (изменен) – Оповестявания, в сила от 1 януари 2016 г., приет от ЕС

Тези изменения са част от инициативата на СМСС за подобряване на представянето и оповестяването във финансовите отчети. Те изясняват указанията в МСС 1 относно същественост, обобщаване, представянето на междинни сборове, структурата на финансовите отчети и оповестяване на счетоводната политика.

Годишни подобрения 2012 - 2014 г. в сила от 1 януари 2016 г., приети от ЕС

Тези изменения засягат 4 стандарта:

- МСФО 5 „Нетекучи активи, държани за продажба, и преустановени дейности“ относно методи на отписване;
- МСФО 7 „Финансови инструменти: оповестяване“ относно договори за услуги;
- МСС 19 „Доходи на наети лица“ относно дисконтни проценти;
- МСС 34 „Междинно финансово отчитане“ относно оповестяване на информация.

Следните нови стандарти, изменения и разяснения към МСФО, са разработени и публикувани от Съвета по международни счетоводни стандарти, и са задължителни за прилагане от годишния период, започващ на 1 януари 2016 г., но нямат ефект върху финансовия резултат и финансовото състояние на Групата и не са приложени от нея:

- МСФО 10 „Консолидирани финансови отчети”, МСФО 12 „Оповестяване на дялови участия в други предприятия” и МСС 28 „Инвестиции в асоциирани предприятия и съвместни предприятия” – Инвестиционни дружества (изменени), в сила от 1 януари 2016 г., приети от ЕС
- МСФО 11 „Съвместни ангажименти” (изменен) – Придобиване на дял в съвместна дейност, в сила от 1 януари 2016 г., приет от ЕС
- МСС 16 „Имоти, машини и съоръжения“ и МСС 38 „Нематериални активи“ (изменени), в сила от 1 януари 2016 г., приети от ЕС
- МСС 16 „Имоти, машини и съоръжения“ и МСС 41 „Земеделие“ (изменени) – Плодоносни растения, в сила от 1 януари 2016 г., приети от ЕС
- МСС 27 „Индивидуални финансови отчети“ (изменен), в сила от 1 януари 2016 г., приет от ЕС

3.2. Стандарти, изменения и разяснения, които все още не са влезли в сила и не се прилагат от по-ранна дата от Групата

Към датата на одобрение на този финансов отчет са публикувани нови стандарти, изменения и разяснения към съществуващи вече стандарти, но не са влезли в сила или не са приети от ЕС за финансовата година, започваща на 1 януари 2016 г., и не са били приложени от по-ранна дата от Групата. Информация за тези стандарти и изменения, които се очаква да имат ефект върху консолидирания финансов отчет на Групата, е представена по-долу.

Ръководството очаква всички стандарти и изменения да бъдат приети в счетоводната политика на Групата през първия период, започващ след датата на влизането им в сила.

МСФО 9 „Финансови инструменти” в сила от 1 януари 2018 г., приет от ЕС

Съветът по международни счетоводни стандарти (СМСС) издаде МСФО 9 „Финансови инструменти“, като завърши своя проект за замяна на МСС 39 „Финансови инструменти: признаване и оценяване”. Новият стандарт въвежда значителни промени в класификацията и оценяването на финансови активи и нов модел на очакваната кредитна загуба за обезценка на финансови активи. МСФО 9 включва и ново ръководство за отчитане на хеджирането. Ръководството на Групата е все още в процес на оценка на ефекта на МСФО 9 върху финансовия отчет, но все още не е възможно да предостави количествена информация. На този етап следните области са с очакван ефект:

- класификацията и оценяването на финансовите активи на Групата следва да бъдат прегледани на базата на новите критерии, които взимат под внимание договорените парични потоци за активите и бизнес модела, по който те са управлявани;
- обезценка на базата на очакваната загуба следва да бъде призната относно търговските вземания на Групата, освен ако те не бъдат класифицирани по справедлива стойност в печалбата или загубата съгласно новите критерии;

МСФО 16 „Лизинги” в сила от 1 януари 2019 г., все още не е приет от ЕС

Този стандарт заменя указанията на МСС 17 и въвежда значителни промени в отчитането на лизинги особено от страна на лизингополучателите.

Съгласно МСС 17 от лизингополучателите се изискваше да направят разграничение между финансов лизинг (признат в баланса) и оперативен лизинг (признат извънбалансово). МСФО 16 изисква лизингополучателите да признават лизингово задължение, отразяващо бъдещите лизингови плащания, и право за ползване на актив за почти всички лизингови договори. МСС е включил право на избор за някои краткосрочни лизинги и лизинги на малоценни активи; това изключение може да бъде приложено само от лизингополучателите.

Счетоводното отчитане от страна на лизингодателите остава почти без промяна.

Съгласно МСФО 16 за договор, който е или съдържа лизинг, се счита договор, който предоставя правото за контрол върху ползването на актива за определен период от време срещу възнаграждение.

Ръководството е в процес на оценяване на ефекта от прилагането на стандарта, но все още не може да представи количествена информация. Следните действия са предприети, за да се определи ефектът:

- извършва се пълен преглед на всички договори, за да се прецени дали допълнителни договори няма да се считат за лизингови договори съгласно новата дефиниция на МСФО 16;
- решава се кои условия за прилагане да се изберат; или пълно ретроспективно прилагане или частично ретроспективно прилагане (което означава, че сравнителната информация няма да бъде променяна). Частичното прилагане позволява да не се преценяват текущите договори дали съдържат лизинг и други облекчения. Решението кой подход да се избере е важно, тъй като не може да се промени впоследствие;
- преценяват се настоящите оповестявания относно договори за финансов лизинг и договори за оперативен лизинг, тъй като е вероятно те да са базата за определяне на сумата за капитализиране и да станат активи с право на ползване
- определя се кое счетоводно опростяване е приложимо към договорите за лизинг и дали ще се използва правото на освобождаване;
- преценяват се допълнителните оповестявания, които се изискват.

МСС 7 „Отчети за паричните потоци” (изменен) в сила от 1 януари 2017 г., все още не е приет от ЕС

Тези изменения изискват допълнително оповестяване, което ще позволи на ползвателите на финансови отчети да оценят промените в задължения, произтичащи от финансовата дейност.

МСС 12 „Данъци върху дохода” (изменен) в сила от 1 януари 2017 г., все още не е приет от ЕС

Тези изменения са във връзка с признаването на отсрочени данъчни активи за неизползвани загуби и поясняват как да се отчитат счетоводно отсрочени данъчни активи относно дългови инструменти, оценявани по справедлива стойност.

МСС 40 “Инвестиционни имоти” (изменен) – Трансфер на инвестиционни имоти в сила от 1 януари 2018 г., все още не е приет от ЕС

Изменението пояснява, че трансфер от и към инвестиционни имоти може да се извърши, само ако има промяна в използването на имотите, която се дължи на обстоятелството дали тези имоти започват или спират да отговарят на дефиницията за инвестиционен имот.

Годишни подобрения на МСФО 2014-2016 г.

Те засягат 3 стандарта, за всеки от които е определена отделна дата на влизане в сила, както потенциален ефект върху консолидирания финансов отчет на Групата се очаква да има МСФО 12 “Оповестяване на дялови участия в други предприятия” – Пояснения относно обхвата на стандарта, в сила от 1 януари 2017 г., все още не е приет от ЕС.

Към настоящия момент ръководството все още анализира възможните ефекти от бъдещото прилагане на новите стандарти, разяснения и изменения.

Публикувани са и следните нови стандарти и разяснения, но не се очаква те да имат съществен ефект върху консолидирания финансов отчет на Групата:

- МСФО 2 „Плащане на базата на акции” (изменен) в сила от 1 януари 2018 г., все още не е приет от ЕС
- МСФО 4 „Застрахователни договори” (изменен) в сила от 1 януари 2018 г., все още не е приет от ЕС
- МСФО 9 „Финансови инструменти” (изменен) – Отчитане на хеджирането, в сила от 1 януари 2018 г., все още не е приет от ЕС
- МСФО 10 „Консолидирани финансови отчети” и МСС 28 „Инвестиции в асоциирани предприятия и съвместни предприятия“ (изменени), датата на влизане в сила още не е определена, все още не са приети от ЕС
- МСФО 14 „Отсрочени сметки при регулирани цени” в сила от 1 януари 2016 г., все още не е приет от ЕС
- МСФО 15 „Приходи от договори с клиенти” в сила от 1 януари 2018 г., приет от ЕС
- МСФО 15 „Приходи от договори с клиенти” (изменен) в сила от 1 януари 2018 г., приет от ЕС
- КРМСФО 22 “Сделки и авансови плащания в чуждестранна валута” в сила от 1 януари 2018 г., все още не е приет от ЕС

4. Счетоводна политика

4.1. Общи положения

Най-значимите счетоводни политики, прилагани при изготвянето на този консолидиран финансов отчет, са представени по-долу.

Консолидираният финансов отчет е изготвен при спазване на принципите за оценяване на всички видове активи, пасиви, приходи и разходи, съгласно МСФО. Базите за оценка са оповестени подробно по-нататък в счетоводната политика към консолидирания финансов отчет.

Следва да се отбележи, че при изготвянето на представения консолидирания финансов отчет са използвани счетоводни оценки и допускания. Въпреки че те са базирани на информация, предоставена на ръководството към датата на изготвяне на консолидирания финансов отчет, реалните резултати могат да се различават от направените оценки и допускания.

4.2. Представяне на консолидирания финансов отчет

Консолидираният финансов отчет е представен в съответствие с МСС 1 „Представяне на финансови отчети” (ревизиран 2007 г.). Групата прие да представя консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход в два отделни отчета: консолидиран отчет за печалбата или загубата и консолидиран отчет за всеобхватния доход.

В консолидирания отчет за финансовото състояние се представят два сравнителни периода, когато Групата:

- а) прилага счетоводна политика ретроспективно;
- б) преизчислява ретроспективно позиции в консолидирания финансов отчет; или
- в) прекласифицира позиции в консолидирания финансов отчет

и това има съществен ефект върху информацията в консолидирания отчет за финансовото състояние към началото на предходния период.

През 2016 г. нито едно от горепосочените условия не е на лице и поради това консолидираният финансов отчет на Групата е представен с един сравним период.

В случаите, в които има корекции по отношение на класифицирането на елементите на финансовите отчети, съответните сравнителни данни също са били рекласифицирани с оглед осигуряването на сравнимост между отчетните периоди.

4.3. База за консолидация

В консолидирания финансов отчет на Групата са консолидирани финансовите отчети на предприятието майка и всички дъщерни предприятия към 31 декември 2016 г. Дъщерни предприятия са всички предприятия, които се намират под контрола на компанията майка. Налице е контрол, когато компанията майка е изложена на, или има права върху, променливата възвръщаемост от своето участие в предприятието, в което е инвестирано, и има възможност да окаже въздействие върху тази възвръщаемост посредством своите правомощия върху предприятието, в което е инвестирано. Всички дъщерни предприятия имат отчетен период, приключващ към 31 декември.

Всички вътрешногрупови сделки и салда се елиминират, включително нереализираните печалби и загуби от трансакции между дружества в Групата. Когато нереализираните загуби от вътрешногрупови продажби на активи се елиминират, съответните активи се тестват за обезценка от гледна точка на Групата. Сумите, представени във финансовите отчети на дъщерните предприятия са коригирани, където е необходимо, за да се осигури съответствие със счетоводната политика, прилагана от Групата.

Печалба или загуба и друг всеобхватен доход на дъщерни предприятия, които са придобити или продадени през годината, се признават от датата на придобиването, или съответно до датата на продажбата им.

Печалбата или загубата от отписването на инвестиция в дъщерно предприятие представлява разликата между i) сумата от справедливата стойност на полученото възнаграждение и справедливата стойност на всяка задържана инвестиция в бившето дъщерно предприятие и ii) балансовата сума на активите (включително репутация) и пасивите на дъщерното предприятие и всякакво неконтролиращо участие.

4.4. Сделки в чуждестранна валута

Сделките в чуждестранна валута се отчитат във функционалната валута на Групата по официалния обменен курс към датата на сделката (обявения фиксинг на Българска народна банка). Печалбите и загубите от курсови разлики, които възникват при уреждането на тези сделки и преоценяването на паричните позиции в чуждестранна валута към края на отчетния период, се признават в печалбата или загубата.

Непаричните позиции, оценявани по историческа цена в чуждестранна валута, се отчитат по обменния курс към датата на сделката (не са преоценени). Непаричните позиции, оценявани по справедлива стойност в чуждестранна валута, се отчитат по обменния курс към датата, на която е определена справедливата стойност.

4.5. Отчитане по сегменти

Ръководството определя оперативните сегменти на базата на основните продукти и услуги, които предлага Групата.

Ръководството определя три оперативни сегмента „Производство”, „Наем” и „Други”.

В оперативен сегмент „Производство” се включва производството на обработени и заверени метални конструкции за повдигателни и пътностроителни съоръжения, селскостопански машини и мотикари.

В оперативен сегмент „Наем” се включва отдаване под наем на собствени имоти.

В „Други” са включени всички останали дейности. През 2016 г. резултатите на такъв сегмент не се наблюдават от ръководството, което взема стратегически решения, поради несъществен размер на позициите, включени в него и поради факта че в предходни периоди той е включвал основно резултатите на ЦПО Спарки ЕООД, които са несъществени и което през 2016 г. е рекласифицирано като преустановена дейност по реда на МСФО 5.

Всеки от тези оперативни сегменти се управлява отделно, тъй като за всяка продуктова линия се използват различни технологии, ресурси и маркетингови подходи. Всички сделки между сегментите се осъществяват по цени на съответстващи сделки между независими страни.

При отчитането по сегменти според МСФО 8 „Оперативни сегменти“ Групата прилага политика на оценяване, съответстваща на политиката на оценяване, използвана в консолидирания финансов отчет с изключение на:

- разходите за пенсионни възнаграждения;
- приходите, разходите и печалбите от промени в справедливата стойност на инвестиционни имоти,

които не се включват при определянето на оперативната печалба на оперативните сегменти.

Освен това, активите на Групата, които не се отнасят директно към дейността на някой от сегментите, не се разпределят по сегменти. През представените отчетни периоди не са обособени такива активи.

Информацията относно резултатите на отделните сегменти, която се преглежда регулярно от лицата, отговорни за вземане на оперативни решения, не включва ефектите от единични неповтаряеми събития, напр. разходи за реструктуриране, правни разходи и разходи за обезценка, когато обезценката се дължи на изолирано неповторяемо събитие. Финансовите приходи и разходи се включват в резултатите на оперативните сегменти, които редовно се преглеждат от лицата, отговорни за вземане на оперативни решения.

Не са настъпили промени в методите за оценка, използвани за определяне на печалбата или загубата на сегментите в предходни отчетни периоди. Не се прилага асиметрично разпределение между сегментите.

4.6. Приходи

Приходите включват приходи от продажба на материали, продукция, стоки, предоставяне на услуги и други приходи. Приходите от основните материали, продукция, стоки и услуги са представени в пояснение 0. Другите приходи са представени в пояснение 0. Групата отчита и приходи от продажби на нетекущи активи, представени в пояснение 27.

Приходите се оценяват по справедлива стойност на полученото или подлежащото на получаване възнаграждение, като не се включват данък добавена стойност, всички търговски отстъпки и количествени рабати, направени от Групата.

Приходът се признава, когато са изпълнени следните условия:

- Сумата на прихода може да бъде надеждно оценена;
- Вероятно е икономическите ползи от сделката да бъдат получени;
- Направените разходи или тези, които предстои да бъдат направени, могат надеждно да бъдат оценени;
- Критериите за признаване, които са специфични за всяка отделна дейност на Групата, са изпълнени. Те са определени в зависимост от продуктите или услугите, предоставени на клиента, и на договорните условия, както са изложени по-долу.

4.6.1. Продажба на материали, продукция и стоки

Приход се признава, когато Групата е прехвърлила на купувача значимите ползи и рискове от собствеността на предоставените материални запаси. Счита се, че значимите рискове и ползи са прехвърлени на купувача, когато клиентът е приел стоките без възражение.

4.6.2. Предоставяне на услуги

Услугите, предоставяни от Групата, включват основно производствени услуги.

Групата не е обвързана с дългосрочни договори за предоставяне на услуги.

Приходът от наеми от предоставяне на инвестиционните имоти на Групата по договори за оперативен лизинг се признава на база на линейния метод за периода на лизинга.

4.6.3. Приходи от лихви

Приходите от лихви се отчитат текущо по метода на ефективния лихвен процент.

4.7. Оперативни разходи

Оперативните разходи се признават в печалбата или загубата при ползването на услугите или на датата на възникването им.

4.8. Разходи за лихви и разходи по заеми

Разходите за лихви се отчитат текущо по метода на ефективния лихвен процент.

Разходите по заеми основно представляват лихви по заемите на Групата. Всички разходи по заеми, които директно могат да бъдат отнесени към закупуването, строителството или производството на един отговарящ на условията актив, се капитализират през периода, в който се очаква активът да бъде завършен и приведен в готовност за използване или продажба. Останалите разходи по заеми следва да се признават като разход за периода, в който са възникнали, в консолидирания отчет за печалбата или загубата на ред „Финансови разходи”.

4.9. Печалба или загуба от преустановени дейности

Преустановена дейност е компонент на Групата, който или е освободен, или е класифициран като държан за продажба, и:

- представлява определен вид основна дейност или обхваща дейности от определена географска област;
- е част от отделен съгласуван план за продажба на даден вид основна дейност или на дейности от определена географска област; или
- представлява дъщерно предприятие, придобито с цел последваща продажба.

Печалбата или загубата от преустановени дейности, както и компонентите на печалбата или загубата от предходни периоди, са представени като една сума в консолидирания отчет за печалбата или загубата.

Тази сума, която включва печалбата или загубата след данъци от преустановени дейности и печалбата или загубата след данъци в резултат от оценяването и отписването на активи, класифицирани като държани за продажба или преустановени дейности (вж. пояснение 4.19), е анализирана в пояснение 18.

Оповестяването на преустановените дейности от предходната година е свързано с всички дейности, които са били преустановени към датата на консолидирания финансов отчет за последния представен период. В случай че дейности, които са били представени като преустановени в предходен период, бъдат подновени през текущата година, съответните оповестявания за предходния период следва да бъдат променени.

4.10. Нематериални активи

Нематериални активи включват програмни продукти. Те се отчитат по цена на придобиване, включваща всички платени мита, невъзстановими данъци и направените преки разходи във връзка с подготовка на актива за експлоатация, при което капитализираните разходи се амортизират въз основа на линейния метод през оценения срок на полезен живот на активите, тъй като се счита, че той е ограничен. При придобиване на нематериален актив в резултат на бизнес комбинация себестойността му е равна на справедливата стойност в деня на придобиването.

Последващото оценяване се извършва по цена на придобиване, намалена с натрупаните амортизации и загуби от обезценка. Направените обезценки се отчитат като разход и се признават в консолидирания отчет за печалбата или загубата за съответния период.

Последващите разходи, които възникват във връзка с нематериалните активи след първоначалното им признаване, се признават в консолидирания отчет за печалбата или загубата за периода на тяхното възникване, освен ако благодарение на тях активът може да генерира повече от първоначално предвидените бъдещи икономически ползи и когато тези разходи могат надеждно да бъдат оценени и отнесени към актива. Ако тези условия са изпълнени, разходите се добавят към себестойността на актива.

Остатъчната стойност и полезният живот на нематериалните активи се преценяват от ръководството към всяка отчетна дата.

Амортизацията се изчислява, като се използва линейният метод върху оценения полезен срок на годност на отделните активи, както следва:

- Програмни продукти 2 години

Разходите за амортизация са включени в консолидирания отчет за печалбата или загубата на ред „Разходи за амортизация на нефинансови активи”.

Печалбата или загубата от продажбата на нематериални активи се определя като разлика между постъпленията от продажбата и балансовата стойност на активите и се отразява в консолидирания отчет за печалбата или загубата на ред „Печалба от продажба на нетекущи активи”.

Избраният праг на същественост за нематериалните активи на Групата е в размер на 500 лв.

4.11. Имоти, машини и съоръжения

Имотите, машините и съоръженията се оценяват първоначално по себестойност, включваща цената на придобиване, както и всички преки разходи за привеждането на актива в работно състояние.

Последващото оценяване на земите се извършва по преоценена стойност, която е равна на справедливата стойност към датата на преоценката, намалена с натрупаните в последствие амортизации и загуби от обезценка. Направените преоценки се представят в консолидирания отчет за всеобхватния доход и се отчитат за сметка на собствения капитал (преоценъчен резерв), ако не се предхождат от начислени преди това разходи. При продажба или отписване на преоценения актив останалият преоценъчен резерв се отразява за сметка на неразпределената печалба. Преоценка се извършва на петгодишен период.

Последващото оценяване на другите активи се извършва по цена на придобиване, намалена с натрупаните амортизации и загуби от обезценка. Направените обезценки се отчитат като разход и се признават в консолидирания отчет за печалбата или загубата за съответния период.

Последващите разходи, свързани с определен актив от имоти, машини и съоръжения, се прибавят към балансовата сума на актива, когато е вероятно Групата да има икономически ползи, надвишаващи първоначално оценената ефективност на съществуващия актив. Всички други последващи разходи се признават за разход за периода, в който са направени.

Остатъчната стойност и полезният живот на имоти, машини и съоръжения се преценяват от ръководството към всяка отчетна дата.

Имоти, машини и съоръжения, придобити при условията на финансов лизинг, се амортизират на база на очаквания полезен срок на годност, определен посредством сравнение с подобни собствени активи на Групата, или на база на лизинговия договор, ако неговият срок е по-кратък.

Амортизацията на имоти, машини и съоръжения се изчислява, като се използва линейният метод върху оценения полезен живот на отделните групи активи, както следва:

• Масивни сгради и съоръжения	25 години
• Машини, производствено оборудване и апаратура	3 години
• Транспортни средства без автомобили	10 години
• Компютри, периферни устройства за тях, софтуер и право на ползване на софтуер	2 години
• Автомобили	4 години
• Стопански инвентар	7 години

Разходите за амортизация са включени в консолидирания отчет за печалбата или загубата на ред „Разходи за амортизация на нефинансови активи“.

Печалбата или загубата от продажбата на имоти, машини и съоръжения се определя като разлика между постъпленията от продажбата и балансовата стойност на актива и се признава в консолидирания отчет за печалбата или загубата на ред „Печалба от продажба на нетекущи активи“.

Избраният праг на същественост за имотите, машините и съоръженията на Групата е в размер на 500 лв.

4.12. Отчитане на лизинговите договори

В съответствие с изискванията на МСС 17 „Лизинг“ правата за разпореждане с актива се прехвърлят от лизингодателя върху лизингополучателя в случаите, в които лизингополучателят понася съществените рискове и изгоди, произтичащи от собствеността върху наетия актив.

При сключване на договор за финансов лизинг активът се признава в консолидирания отчет за финансовото състояние на лизингополучателя по по-ниската от двете стойности – справедливата стойност на наетия актив и настоящата стойност на минималните лизингови плащания плюс непредвидени плащания, ако има такива. В консолидирания отчет за финансовото състояние се отразява и съответното задължение по финансов лизинг, независимо от това дали част от лизинговите плащания се дължат авансово при сключване на договора за финансов лизинг.

Впоследствие лизинговите плащания се разпределят между финансов разход и намаление на неплатеното задължение по финансов лизинг.

Активите, придобити при условията на финансов лизинг, се амортизират в съответствие с изискванията на МСС 16 „Имоти, машини и съоръжения“ или МСС 38 „Нематериални активи“.

Лихвената част от лизинговата вноска представлява постоянен процент от непогасеното задължение и се признава в печалбата или загубата за периода на лизинговия договор.

Всички останали лизингови договори се считат за оперативни лизингови договори. Плащанията по оперативен лизингов договор се признават като разходи по линейния метод за срока на споразумението. Разходите, свързани с оперативния лизинг, напр. разходи за поддръжка и застраховки, се признават в печалбата или загубата в момента на възникването им.

Активите, отдадени по оперативни лизингови договори, се отразяват в консолидирания отчет за финансовото състояние на Групата и се амортизират в съответствие с амортизационната политика, възприета по отношение на подобни активи на Групата, и изискванията на МСС 16 „Имоти, машини и съоръжения“ или МСС 38 „Нематериални активи“. Доходът от оперативни лизингови договори се признава директно като приход в консолидирания отчет за печалбата или загубата за съответния отчетен период.

4.13. Тестове за обезценка на нематериални активи и имоти, машини и съоръжения

При изчисляване размера на обезценката Групата дефинира най-малката разграничима група активи, за която могат да бъдат определени самостоятелни парични потоци (единица, генерираща парични потоци). В резултат на това някои от активите подлежат на тест за обезценка на индивидуална база, а други - на база на единица, генерираща парични потоци.

Всички активи и единици, генериращи парични потоци, се тестват за обезценка поне веднъж годишно. Всички други отделни активи или единици, генериращи парични потоци, се тестват за обезценка, когато събития или промяна в обстоятелствата индикират, че тяхната балансова стойност не може да бъде възстановена.

За загуба от обезценка се признава сумата, с която балансовата стойност на даден актив или единица, генерираща парични потоци, превишава възстановимата им стойност, която е по-високата от справедливата стойност, намалена с разходите по продажба на даден актив, и неговата стойност в употреба. За да определи стойността в употреба, ръководството на Групата изчислява очакваните бъдещи парични потоци за всяка единица, генерираща парични потоци, и определя подходящия дисконтов фактор с цел калкулиране на настоящата стойност на тези парични потоци. Данните, използвани при тестването за обезценка, се базират на последния одобрен бюджет на Групата, коригиран при необходимост с цел елиминиране на ефекта от бъдещи реорганизации и значителни подобрения на активи. Дисконтовите фактори се определят за всяка отделна единица, генерираща парични потоци, и отразяват съответния им рисков профил, оценен от ръководството на Групата.

Загубите от обезценка на единица, генерираща парични потоци, се посочват в намаление на балансовата сума на активите от тази единица, пропорционално на балансовата им стойност. За всички активи на Групата ръководството преценява последващо дали съществуват индикации за това, че загубата от обезценка, призната в предходни години, може вече да не съществува или да е намалена. Обезценка, призната в предходен период, се възстановява, ако възстановимата стойност на единицата, генерираща парични потоци, надвишава нейната балансова стойност.

4.14. Инвестиционни имоти

Групата отчита като инвестиционни имоти земи и сгради, които се държат за получаване на приходи от наем и /или за увеличение на капитала, по модела на справедливата стойност.

Инвестиционните имоти се оценяват първоначално по себестойност, включваща покупната цена и всякакви разходи, които са пряко свързани с инвестиционния имот, например хонорари за правни услуги, данъци по прехвърляне на имота и други разходи по сделката.

Инвестиционните имоти се преоценяват на годишна база и се включват в консолидирания отчет за финансовото състояние по пазарните им стойности. Те се определят от независими оценители с професионална квалификация и значителен професионален опит в зависимост от характера и местонахождението на инвестиционните имоти, базирайки се на доказателства за пазарните условия.

Всяка печалба или загуба от промяна в справедливата стойност или от продажба на даден инвестиционен имот се признава незабавно в печалбата или загубата и се представя в консолидирания отчет за печалбата или загубата на ред „Промяна в справедливата стойност на инвестиционни имоти“.

Приходите от наем и оперативните разходи, свързани с инвестиционни имоти, се представят в консолидирания отчет за печалбата или загубата съответно на ред „Приходи“ и ред „Други разходи“, и се признават, както е описано в пояснение 4.6 и пояснение 4.7.

4.15. Финансови инструменти

Финансовите активи и пасиви се признават, когато Групата стане страна по договорни споразумения, включващи финансови инструменти.

Финансов актив се отписва, когато се загуби контрол върху договорните права, които съставляват финансовия актив, т.е. когато са изтекли правата за получаване на парични потоци или е прехвърлена значимата част от рисковете и изгодите от собствеността.

Финансов пасив се отписва при неговото погасяване, изплащане, при анулиране на сделката или при изтичане на давностния срок.

При първоначално признаване на финансов актив и финансов пасив Групата ги оценява по справедлива стойност плюс разходите по транзакцията с изключение на финансовите активи и пасиви, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата, които се признават първоначално по справедлива стойност.

Финансовите активи се признават на датата на сделката.

Финансовите активи и финансовите пасиви се оценяват последващо, както е посочено по-долу.

4.15.1. Финансови активи

С цел последващо оценяване на финансовите активи, с изключение на хеджиращите инструменти, те се класифицират в следните категории:

- кредити и вземания;
- финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата;
- инвестиции, държани до падеж;
- финансови активи на разположение за продажба

Финансовите активи се разпределят към отделните категории в зависимост от целта, с която са придобити. Категорията на даден финансов инструмент определя метода му на оценяване и дали приходите и разходите се отразяват в печалбата или загубата или в другия всеобхватен доход на Групата. Всички финансови активи с изключение на тези, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата, подлежат на тест за обезценка към датата на консолидирания финансов отчет. Финансовите активи се обезценяват, когато съществуват обективни доказателства за това. Прилагат се различни критерии за определяне на загубата от обезценка в зависимост от категорията на финансовите активи, както е описано по-долу.

Всички приходи и разходи, свързани с притежаването на финансови инструменти, се отразяват в печалбата или загубата при получаването им, независимо от това как се оценява балансовата стойност на финансовия актив, за който се отнасят, и се представят в консолидирания отчет за печалбата или загубата на редове „Финансови разходи“ или „Финансови приходи“, с изключение на загубата от обезценка на търговски вземания, която се представя на ред „Други разходи“.

Кредити и вземания

Кредити и вземания, възникнали първоначално в Групата, са недеривативни финансови инструменти с фиксирани плащания, които не се търгуват на активен пазар. Кредитите и вземанията последващо се оценяват по амортизирана стойност, като се използва методът на ефективната лихва, намалена с размера на обезценката. Всяка промяна в стойността им се отразява в печалбата или загубата за текущия период. Парите и паричните еквиваленти, търговските и по-голямата част от други вземания на Групата спадат към тази категория финансови инструменти. Дисконтиране не се извършва, когато ефектът от него е незначителен.

Значими вземания се тестват за обезценка по отделно, когато са просрочени към датата на консолидирания финансов отчет или когато съществуват обективни доказателства, че контрагентът няма да изпълни задълженията си. Всички други вземания се тестват за обезценка по групи, които се определят в зависимост от индустрията и региона на контрагента, както и от други кредитни рискове, ако съществуват такива. В този случай процентът на обезценката се определя на базата на исторически данни относно непогасени задължения на контрагенти за всяка идентифицирана група. Загубата от обезценка на търговските вземания се представя в консолидирания отчет за печалбата или загубата на ред „Други разходи“.

4.15.2. Финансови пасиви

Финансовите пасиви на Групата включват търговски и банкови заеми, търговски и други задължения и задължения по финансов лизинг.

Финансовите пасиви се признават, когато съществува договорно задължение за плащане на парични суми или друг финансов актив на друго предприятие или договорно задължение за размяна на финансови инструменти с друго предприятие при потенциално неблагоприятни условия. Всички разходи, свързани с лихви, и промени в справедливата стойност на финансови инструменти, ако има такива, се признават в печалбата или загубата на ред „Финансови разходи“ или „Финансови приходи“.

Финансовите пасиви се оценяват последващо по амортизирана стойност, като се използва методът на ефективната лихва, с изключение на финансови инструменти, държани за търгуване или определени за оценяване по справедлива стойност в печалбата или загубата, които се оценяват по справедлива стойност с отчитане на промените в печалбата или загубата.

Банковите заеми са взети с цел подпомагане на дейността на Групата. Те са отразени в консолидирания отчет за финансовото състояние на Групата, нетно от разходите по получаването на заемите. Финансови разходи като премия, платима при уреждане на дълга или обратното му изкупуване, и преки разходи по сделката се отнасят в консолидирания отчет за печалбата или загубата на принципа на начислението, като се използва методът на ефективния лихвен процент, и се прибавят към преносната стойност на финансовия пасив до степента, в която те не се уреждат към края на периода, в който са възникнали.

Търговските задължения се признават първоначално по номинална стойност и впоследствие се оценяват по амортизирана стойност, намалена с плащания по уреждане на задължението.

Дивидентите, платими на акционерите, се признават, когато дивидентите са одобрени на общото събрание на акционерите.

4.16. Материални запаси

Материалните запаси включват материали, незавършено производство, продукцията и стоки. В себестойността на материалните запаси се включват директните разходи по закупуването или производството им, преработката и други преки разходи, свързани с доставката им, както и част от общите производствени разходи, определена на базата на нормален производствен капацитет. Финансовите разходи не се включват в стойността на материалните запаси. Към края на всеки отчетен период материалните запаси се оценяват по по-ниската от себестойността им и тяхната нетна реализуема стойност. Сумата на всяка обезценка на материалните запаси до нетната им реализуема стойност се признава като разход за периода на обезценката.

Нетната реализуема стойност представлява очакваната продажна цена на материалните запаси, намалена с очакваните разходи по продажбата. В случай че материалните запаси са били вече обезценени до нетната им реализуема стойност и в последващ отчетен период се окаже, че условията довели до обезценката не са вече налице, то се възприема новата им нетна реализуема стойност. Сумата на възстановяването може да бъде само до размера на балансовата стойност на материалните запаси преди обезценката. Сумата на обратно възстановяване на стойността на материалните запаси се отчита като намаление на разходите за материали за периода, в който възниква възстановяването.

Групата определя разходите за материали и стоки, като използва метода среднопретеглена стойност, а разхода за продукцията – по конкретно определена стойност.

При продажба на материалните запаси тяхната балансова стойност се признава като разход в периода, в който е признат съответният приход.

4.17. Данъци върху дохода

Разходите за данъци, признати в печалбата или загубата, включват сумата на отсрочените и текущи данъци, които не са признати в другия всеобхватен доход или директно в собствения капитал.

Текущите данъчни активи и/или пасиви представляват тези задължения към или вземания от данъчните институции, отнасящи се за текущи или предходни отчетни периоди, които не са платени към датата на консолидирания финансов отчет. Текущият данък е дължим върху облагаемия доход, който се различава от печалбата или загубата в консолидирания финансов отчет. Изчисляването на текущия данък е базиран на данъчните ставки и на данъчните закони, които са в сила към края на отчетния период.

Отсрочените данъци се изчисляват по пасивния метод за всички временни разлики между балансовата стойност на активите и пасивите и тяхната данъчна основа. Отсрочен данък не се предвижда при първоначалното признаване на актив или пасив, освен ако съответната транзакция не засяга данъчната или счетоводната печалба. Отсрочени данъци за временни разлики, свързани с дялове в дъщерни предприятия не се предвиждат, ако обратното проявление на тези временни разлики се контролира от Групата и е вероятно то да не настъпи в близко бъдеще.

Отсрочените данъчни активи и пасиви не се дисконтират. При тяхното изчисление се използват данъчни ставки, които се очаква да бъдат приложими за периода на реализацията им, при условие че те са влезли в сила или е сигурно, че ще влезнат в сила, към края на отчетния период.

Отсрочените данъчни пасиви се признават в пълен размер.

Отсрочени данъчни активи се признават, само ако съществува вероятност те да бъдат усвоени чрез бъдещи облагаеми доходи. Относно преценката на ръководството за вероятността за възникване на бъдещи облагаеми доходи, чрез които да се усвоят отсрочени данъчни активи, вижте пояснение 4.23.

Отсрочени данъчни активи и пасиви се компенсират, само когато Групата има право и намерение да компенсира текущите данъчни активи или пасиви от същата данъчна институция.

Промяната в отсрочените данъчни активи или пасиви се признава като компонент от данъчния приход или разход в печалбата или загубата, освен ако те не са свързани с позиции, признати в другия всеобхватен доход (напр. преоценка на земя) или директно в собствения капитал, при което съответният отсрочен данък се признава в другия всеобхватен доход или в собствения капитал.

4.18. Пари и парични еквиваленти

Парите и паричните еквиваленти се състоят от наличните пари в брой и парични средства по банкови сметки.

4.19. Нетекущи активи и пасиви, класифицирани като държани за продажба и преустановени дейности

Когато Групата възнамерява да продаде нетекущ актив или група активи (група за освобождаване) и ако продажбата е много вероятно да бъде осъществена в 12-месечен срок, активът или групата за освобождаване се класифицират като държани за продажба и се представят отделно в консолидирания отчет за финансовото състояние.

Пасиви се класифицират като държани за продажба и се представят като такива в консолидирания отчет за финансовото състояние, само ако са директно свързани с групата за освобождаване.

Активи, класифицирани като държани за продажба, се оценяват по по-ниската от тяхната балансова стойност непосредствено след тяхното определяне като държани за продажба и тяхната справедлива стойност, намалена с разходите по продажбата им. Някои активи, държани за продажба, като финансови активи или активи по отсрочени данъци, продължават да се оценяват в съответствие със счетоводната политика относно тези активи на Групата. Активите, класифицирани като държани за продажба, не подлежат на амортизация след тяхното класифициране като държани за продажба.

Печалбите или загубите, възникнали от продажбата или преоценката на преустановени дейности, се представят, както е описано в пояснение 4.9.

4.20. Собствен капитал, резерви и плащания на дивиденди

Акционерният капитал на Групата отразява номиналната стойност на емитираните акции на предприятието майка.

Резервите включват:

- законови резерви;
- преоценъчен резерв на нефинансови активи – включва печалби или загуби от преоценки на нефинансови активи;
- други резерви - допълнителни резерви и резерв от преоценки по планове с дефинирани доходи (включва актюерски печалби или загуби от промени в демографските или финансови предположения).

Натрупаната печалба включва текущия финансов резултат и натрупаните печалби и непокрити загуби от минали години.

Задълженията за плащане на дивиденди на акционерите се включват на ред „Други задължения” в консолидирания отчет за финансовото състояние, когато дивидентите са одобрени за разпределение от общото събрание на акционерите преди края на отчетния период.

Всички трансакции със собствениците на Групата са представени отделно в консолидирания отчет за собствения капитал.

4.21. Пенсионни и краткосрочни възнаграждения на служителите

Групата отчита краткосрочни задължения по компенсирани отпуски, възникнали поради неизползван платен годишен отпуск в случаите, в които се очаква той да бъде ползван в рамките на 12 месеца след датата на отчетния период, през който наетите лица са положили труда, свързан с тези отпуски. Краткосрочните задължения към персонала включват надници, заплати и социални осигуровки.

Съгласно изискванията на Кодекса на труда при прекратяване на трудовото правоотношение, след като служителят е придобил право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, Групата е задължена да му изплати обезщетение в размер до шест брутни работни заплати. Групата е начислила правно задължение за изплащане на обезщетения на наетите лица при пенсиониране в съответствие с изискванията на МСС 19 „Доходи на наети лица” на база на прогнозираните плащания за следващите години, дисконтирани към настоящия момент с дългосрочен лихвен процент на безрискови ценни книжа.

Групата дължи пенсионни възнаграждения на служителите си по планове с дефинирани доходи. Задължението, признато в консолидирания отчет за финансовото състояние относно планове с дефинирани доходи, представлява настоящата стойност на задължението по изплащане на дефинирани доходи към края на отчетния период.

Планове, които не отговарят на дефиницията за планове с дефинирани вноски, се определят като планове с дефинирани доходи. Планове с дефинирани доходи са пенсионни планове, според които се определя сумата, която служителят ще получи след пенсиониране, във връзка с времетраенето на услугата и последното възнаграждение.

Ръководството на Групата оценява задължението за изплащане на дефинирани доходи към персонала веднъж годишно с помощта на независим актюер. Оценката на задълженията е базирана на стандартни проценти на инфлацията, очаквана промяна на разходите за медицинско обслужване и смъртност. Бъдещи увеличения на заплатите също се вземат под внимание. Дисконтовите фактори се определят към края на всяка година като се взема предвид доходността на висококачествени държавни облигации, които са деноминирани във валутата, в която доходите ще бъдат платени и са с падеж, близък до този на съответните пенсионни задължения.

Актюерските печалби или загуби се признават в другия всеобхватен доход. Нетните разходи за лихви, свързани с пенсионните задължения, са включени в консолидирания отчет за печалбата или загубата на ред „Финансови разходи“. Всички други разходи, свързани с разходи за пенсионни възнаграждения на служителите, са включени на ред „Разходи за персонала“.

Краткосрочните доходи на служителите, включително и полагаемите се отпуски, са включени в текущите пасиви на ред „Пенсионни и други задължения към персонала“ по недисконтирана стойност, която Групата очаква да изплати.

4.22. Провизии, условни пасиви и условни активи

Провизиите се признават, когато има вероятност сегашни задължения в резултат от минало събитие да доведат до изходящ поток на ресурси от Групата и може да бъде направена надеждна оценка на сумата на задължението. Възможно е срочността или сумата на изходящия паричен поток да е несигурна. Сегашно задължение се поражда от наличието на правно или конструктивно задължение вследствие на минали събития. Провизии за бъдещи загуби от дейността не се признават.

Сумата, която се признава като провизия, се изчислява на база най-надеждната оценка на разходите, необходими за уреждане на сегашно задължение към края на отчетния период, като се вземат в предвид рисковете и несигурността, свързани със сегашното задължение. Когато съществуват редица подобни задължения, вероятната необходимост от изходящ поток за погасяване на задължението се определя, като се отчете групата на задълженията като цяло. Провизиите се дисконтират, когато ефектът от времевите разлики в стойността на парите е значителен.

Обезщетения от трети лица във връзка с дадено задължение, за които Групата е сигурна, че ще получи, се признават като отделен актив. Този актив може и да не надвишава стойността на съответната провизия.

Провизиите се преразглеждат към края на всеки отчетен период и стойността им се коригира, за да се отрази най-добрата приблизителна оценка.

В случаите, в които се счита, че е малко вероятно да възникне изходящ поток на икономически ресурси в резултат на текущо задължение, пасив не се признава. Условните пасиви следва да се оценяват последващо по по-високата стойност между описаната по-горе сравнима провизия и първоначално признатата сума, намалена с натрупаната амортизация.

Вероятни входящи потоци на икономически ползи, които все още не отговарят на критериите за признаване на актив, се смятат за условни активи.

4.23. Значими преценки на ръководството при прилагане на счетоводната политика

Значимите преценки на ръководството при прилагането на счетоводните политики на Групата, които оказват най-съществено влияние върху консолидирания финансов отчет, са описани по-долу. Основните източници на несигурност при използването на приблизителните счетоводни оценки са описани в пояснение 4.24.

4.23.1. Лизинги

Съгласно МСС 17 „Лизинг“ ръководството класифицира лизинговите договори за автомобили и оборудване като финансов лизинг. В някои случаи лизинговата транзакция не е еднозначна и ръководството преценява дали договорът е финансов лизинг, при който всички съществени рискове и ползи от собствеността върху актива се прехвърлят на лизингополучателя.

4.23.2. Отсрочени данъчни активи

Оценката на вероятността за бъдещи облагаеми доходи за усвояването на отсрочени данъчни активи се базира на последната одобрена бюджетна прогноза, коригирана относно значими

необлагаеми приходи и разходи и специфични ограничения за пренасяне на неизползвани данъчни загуби или кредити. Ако надеждна прогноза за облагаем доход предполага вероятното използване на отсрочен данъчен актив особено в случаи, когато активът може да се употреби без времево ограничение, тогава отсроченият данъчен актив се признава изцяло. Признаването на отсрочени данъчни активи, които подлежат на определени правни или икономически ограничения или несигурност, се преценява от ръководството за всеки отделен случай на базата на специфичните факти и обстоятелства.

4.23.3. Контрол върху дъщерно предприятие И.З. Русе ЕООД

В пояснение 5.1. е описано, че към 31 декември 2016 г, И.З. Русе ЕООД е дъщерно предприятие на СПАРКИ АД, въпреки че през периода Групата е прехвърлила юридически собствеността на трето лице.

На база на договорните споразумения с новия собственик, Групата има властта да управлява дейността на И.З. Русе ЕООД. Поради тази причина ръководството е стигнало до заключението, че Групата има практическата възможност да управлява съответните дейности на И.З. Русе ЕООД еднолично и затова е налице контрол.

4.24. Несигурност на счетоводните приблизителни оценки

При изготвянето на консолидирания финансов отчет ръководството прави редица предположения, оценки и допускания относно признаването и оценяването на активи, пасиви, приходи и разходи.

Действителните резултати могат да се различават от предположенията, оценките и допусканията на ръководството и в редки случаи съответстват напълно на предварително оценените резултати.

Информация относно съществените предположения, оценки и допускания, които оказват най-значително влияние върху признаването и оценяването на активи, пасиви, приходи и разходи е представена по-долу.

4.24.1. Обезценка на нефинансови активи

За загуба от обезценка се признава сумата, с която балансовата стойност на даден актив или единица, генерираща парични потоци, превишава възстановимата им стойност, която е по-високата от справедливата стойност, намалена с разходите по продажба на даден актив, и неговата стойност в употреба. За да определи стойността в употреба, ръководството на Групата изчислява очакваните бъдещи парични потоци за всяка единица, генерираща парични потоци, и определя подходящия дисконтов фактор с цел калкулиране на настоящата стойност на тези парични потоци (вж. пояснение 4.13). При изчисляване на очакваните бъдещи парични потоци ръководството прави предположения относно бъдещите брутни печалби. Тези предположения са свързани с бъдещи събития и обстоятелства. Действителните резултати могат да се различават и да наложат значителни корекции в активите на Групата през следващата отчетна година.

В повечето случаи при определянето на приложимия дисконтов фактор се прави оценка на подходящите корекции във връзка с пазарния риск и рисковите фактори, които са специфични за отделните активи.

През 2016 г. и 2015 г. Групата не е претърпяла загуби от обезценка на нетекущи активи.

4.24.2. Полезен живот на амортизируеми активи

Ръководството преразглежда полезния живот на амортизируемите активи в края на всеки отчетен период.

Към 31 декември 2016 г. ръководството определя полезния живот на активите, който представлява очакваният срок на ползване на активите от Групата. Преносните стойности на активите са анализирани в пояснения 7 и 8. Действителният полезен живот може да се различава от направената оценка поради техническо и морално изхабяване, предимно на софтуерни продукти и компютърно оборудване.

4.24.3. Справедлива стойност на инвестиционните имоти

Ръководството използва доклади на независими лицензирани оценители за определяне на справедливата стойност на инвестиционните имоти в размер на 25 765 хил. лв. към 31 декември 2016 г. (2015 г.: 25 592 хил. лв.). Те са базирани в максимална степен на пазарни данни и предположения, които пазарните участници биха възприели при оценяването на даден недвижим имот, които са коригирани относно специфичните особености на активите на Групата.

4.24.4. Материални запаси

Материалните запаси се оценяват по по-ниската стойност от цената на придобиване и нетната реализуема стойност. При определяне на нетната реализуема стойност ръководството взема предвид най-надеждната налична информация към датата на приблизителната оценка. Основната дейност на Групата е изложена на технологични промени, които могат да доведат до изменения в продажните цени. Бъдещата реализация на балансовата стойност на материалните запаси възлиза на 7 107 хил. лв. (2015 г.: 7 262 хил. лв.).

4.24.5. Обезценка на кредити и вземания

Ръководството преценява адекватността на обезценката на трудносъбираеми и несъбираеми вземания от клиенти на база на възрастов анализ на вземанията, исторически опит за нивото на отписване на несъбираеми вземания, както и анализ на платежоспособността на съответния клиент, промени в договорените условия на плащане и др. Ако финансовото състояние и резултатите от дейността на клиентите се влошат над очакваното, стойността на вземанията, които трябва да бъдат отписани през следващи отчетни периоди, може да бъде по-голяма от очакваната към отчетната дата. Към 31 декември 2016 г. най-добрата преценка на ръководството за необходимата обезценка на вземанията възлиза на 1 хил. лв. (2015 г.: 1 хил. лв.). Допълнителна информация е предоставена в пояснение 13.

4.24.6. Задължение за изплащане на дефинирани доходи

Ръководството оценява веднъж годишно с помощта на независим актюер задължението за изплащане на дефинирани доходи. Действителната стойност на задължението може да се различава от предварителната оценка поради нейната несигурност. Към 31 декември 2016 г., оценката на провизиите за пенсиониране на стойност 141 хил. лв. (2015 г.: 122 хил. лв.) се базира на статистически показатели за инфлация, разходи за здравно обслужване и смъртност. Друг фактор, който оказва влияние, са предвидените от Групата бъдещи увеличения на заплатите. Дисконтовите фактори се определят към края на всяка година спрямо лихвените проценти на висококачествени държавни облигации, които са деноминирани във валутата, в която ще бъдат изплащани дефинираните доходи и които са с падеж, съответстващ приблизително на падежа на съответните пенсионни задължения. Несигурност в приблизителната оценка съществува по отношение на актюерските допускания, която може да варира и да окаже значителен ефект върху стойността на задълженията за изплащане на дефинирани доходи.

5. База за консолидация

5.1 Инвестиции в дъщерни предприятия

Дъщерните предприятия включени в консолидацията са както следва:

Име на дъщерното предприятие	Страна на учредяване	Основна дейност	2016	2015
			участие %	участие %
ЕКО СПАРК ЕООД	РБългария	Сделки с недвижими имоти	100	100
СИГМА ПЛЮС ЕООД	РБългария	Сделки с недвижими имоти	100	100
СПАРКИ ЦПО ЕООД	РБългария	Обучение на кадри	100	100
И.З. РУСЕ ЕООД	РБългария	Сделки с недвижими имоти	100	100

Към 31 декември 2016 г. като едноличен собственик на И.З.РУСЕ ЕООД в Търговски регистър е вписано ГКП 2007 ЕООД, поради факта че през 2016 г., въз основа на финансиране, предоставено на СПАРКИ АД от ГКП 2007 ЕООД, Групата прехвърля на ГКП 2007 ЕООД юридически собствеността върху И.З.РУСЕ ЕООД като запазва контрола си върху него. ГКП 2007 ЕООД е еднолична собственост на Георги Кънчев Попов като форма на обезпечение по предоставеното на СПАРКИ АД финансиране. След изплащането на сумата по същото собствеността върху И. З. РУСЕ ЕООД ще бъде прехвърлена обратно на Групата.

Инвестицията в СПАРКИ ЦПО ЕООД е напълно обезценена (5 хил. лв.) в индивидуалния финансов отчет на СПАРКИ АД в предходни отчетни периоди.

През 2016 г., въз основа на споразумение между Групата и Българска банка за развитие АД, СПАРКИ АД се задължава в срок до 31 декември 2017 г. да предприеме всички необходими правни и фактически действия за прекратяване на СПАРКИ ЦПО ЕООД, поради което не се очаква Дружеството да продължи дейността си за период над 12 месеца от датата на изготвянето на настоящия финансов отчет, поради което и инвестицията в същото е класифицирана съгласно МСФО 5 (вж. пояснение 18).

През 2016 г., въз основа на споразумение между Групата и Българска банка за развитие АД, Предприятието майка е поело ангажимент да бъде направен залог на търговски предприятия СИГМА ПЛЮС ЕООД и ЕКО СПАРК ЕООД, като през март 2017 г. такъв е учреден.

6. Отчитане по сегменти

Ръководството определя към настоящия момент следните оперативни сегменти, както е описано в пояснение 4.5.: „Производство” и „Наем”. Тези оперативни сегменти се наблюдават от ръководството, което взема стратегически решения на базата на коригираните оперативни резултати на сегмента.

В допълнение, през 2015 г. по-малки оперативни сегменти, които не преминават количествените прагове, са обединени по-долу в сегмент „Други”. През 2016 г. резултатите на такъв сегмент не се наблюдават от ръководството, което взема стратегически решения, поради несъществения размер на позициите, включени в него и поради факта че в предходни периоди той е включвал основно резултатите на ЦПО Спарки ЕООД, които са несъществени и което през 2016 г. е рекласифицирано като преустановена дейност по реда на МСФО 5.

Информацията за отделните сегменти може да бъде анализирана за представените отчетни периоди е представена по-долу.

Информацията за отделните сегменти към 31 декември 2016 г. е както следва:

	Производство	Наем	Общо
	2016	2016	2016
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Приходи от:			
- външни клиенти	25 927	82	26 009
- преустановени дейности	2	-	2
- други приходи	8	-	8
- други сегменти	3	180	183
Приходи на сегмента	25 940	262	26 202
Промяна на материалните запаси	72	-	72
Разходи за материали	(13 938)	-	(13 938)
Разходи за персонал	(6 614)	-	(6 614)
Амортизация на нефинансови активи	(780)	(261)	(1 041)
Обезценка на материални запаси	(52)	-	(52)
Други разходи	(2 973)	(140)	(3 113)
Оперативна печалба/ (загуба) на сегмента	1 655	(139)	1 516
Финансови разходи	(1 130)	(5)	(1 135)
Финансови приходи	16	-	16
Печалба/ (загуба) на сегмента преди данъци	541	(144)	397
Приходи от/ (разходи за) данъци върху дохода	24	(9)	15
Печалба/ (загуба) на сегмента след данъци	565	(153)	412
Активи на сегмента	35 712	24 106	59 818
Пасиви на сегмента	25 492	311	25 803

Информацията за отделните сегменти към 31 декември 2015 г. е както следва:

	Производство	Наем	Други	Общо
	2015	2015	2015	2015
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Приходи от:				
- външни клиенти	22 713	74	23	22 810
- други приходи	11	7	-	18
- други сегменти	5	181	3	189
Приходи на сегмента	22 729	262	26	23 017
Промяна на материалните запаси	(1 398)	-	-	(1 398)
Разходи за материали	(10 955)	-	(2)	(10 957)
Разходи за персонал	(5 368)	-	(5)	(5 373)
Амортизация на нефинансови активи	(900)	(259)	-	(1 159)
Обезценка на материални запаси	(53)	-	-	(53)
Други разходи	(2 697)	(142)	(14)	(2 853)
Оперативна печалба/ (загуба) на сегмента	1 358	(139)	5	1 224

	Производство	Наем	Други	Общо
	2015	2015	2015	2015
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Финансови разходи	(1 098)	(5)	(1)	(1 104)
Финансови приходи	5	-	-	5
Печалба/ (загуба) на сегмента преди данъци	265	(144)	4	125
Приходи от/ (разходи за) данъци върху дохода	4	(11)	-	(7)
Печалба/ (загуба) на сегмента след данъци	269	(155)	4	118
Активи на сегмента	34 624	24 112	3	58 739
Пасиви на сегмента	24 790	295	22	25 107

Новопридобитите от Групата нетекущи активи, различни от финансови инструменти и активи по отсрочени данъци за 2016 г., възлизат на 286 хил. лв. (2015 г.: 202 хил. лв.).

Приходите на Групата от външни клиенти, както и нетекущите активи (без финансови инструменти и отсрочените данъчни активи), са разпределени по следните географски области:

	2016		2015	
	хил. лв.		хил. лв.	
	Приходи	Нетекущи активи	Приходи	Нетекущи активи
Румъния	10 296	-	8 161	-
Германия	6 849	-	7 902	-
Франция	6 399	-	4 201	-
България	2 427	30 475	2 506	30 986
Белгия	38	-	30	-
Австрия	-	-	10	-
Общо	26 009	30 475	22 810	30 986

Приходите на Групата от външни клиенти от България, където се намира седалището на Групата, както и от основните пазари Румъния, Германия и Франция, са установени на база на географското разположение на клиентите. Нетекущите активи са разпределени на базата на тяхното физическо местонахождение.

През 2016 г. 20 401 хил. лв. или 78.44% от приходите от клиенти на Групата зависят от три клиента в сегмента „Производство“ (2015 г.: 15 758 хил. лв. или 69.08%).

Общата сума на приходите, оперативната загуба и активите на отделните сегменти са равнени със съответните позиции в консолидирания финансов отчет на Групата, както следва:

	2016	2015
	хил. лв.	хил. лв.
Приходи		
Общо приходи на сегменти	26 202	23 017
Преустановени дейности	(2)	-
Елиминирани на междусегментни приходи	(183)	(189)
Приходи на Групата	26 017	22 828

	2016	2015
	хил. лв.	хил. лв.
Печалба		
Оперативна печалба на сегментите	1 516	1 224
Промяна в справедливата стойност на инвестиционни имоти	173	126
Разходи за от пенсионни възнаграждения	(15)	(13)
Отписан аванс за нетекущи активи	(198)	-
Оперативна печалба от преустановени дейности	1	-
Елиминирани на загубата от сделки между сегментите	275	270
Оперативна печалба на Групата	1 752	1 607
Финансови разходи	(1 130)	(1 098)
Финансови приходи	10	-
Печалба на Групата преди данъци	632	509
Разходи за данъци върху дохода	6	(7)
Печалба на Групата от продължаващи дейности	638	502
Печалба на Групата от преустановени дейности	1	-
Печалба на Групата за годината	639	502
	2016	2015
	хил. лв.	хил. лв.
Активи		
Общо активи на сегментите	59 818	58 739
Активи и групи за освобождаване, класифицирани като преустановени дейности	4	-
Елиминирани на междусегментни активи при консолидация	(12 308)	(12 423)
Активи на Групата	47 514	46 316
	2016	2015
	хил. лв.	хил. лв.
Пасиви		
Общо пасиви на сегментите	25 803	25 107
Елиминирани на междусегментни пасиви при консолидация	(708)	(571)
Пасиви на Групата	25 095	24 536

През представените отчетни периоди не са отчетени неразпределени оперативни приходи и разходи, с изключение на промяната в справедливата стойност на инвестиционните имоти, разходите за пенсионни възнаграждения и еднократен разход по отписан аванс. Групата не отчита неразпределени активи.

Приходите на Групата могат да бъдат анализирани за основните видове продукти и услуги както следва:

	2016	2015
	хил. лв.	хил. лв.
Приходи от продажба на готова продукция	24 638	21 412
Приходи от продажба на материали	878	794
Приходи от предоставяне на услуги	328	436
Приходи от продажба на стоки	79	89
Други приходи от продажби	85	74
Общо приходи от продажби	26 008	22 805

СПАРКИ АД
Консолидиран финансов отчет
31 декември 2016 г.

	2016	2015
	ХИЛ. ЛВ.	ХИЛ. ЛВ.
Отписани задължения	6	4
Излишък на материални запаси	1	4
Приходи от застрахователи	-	3
Други приходи	1	7
Други приходи	8	18
Приходи продажба на нетекущи активи, бруто	1	5
Общо приходи на Групата	26 017	22 828

7. Нематериални активи

Нематериалните активи на Групата включват програмни продукти. Балансовите стойности за представените отчетни периоди могат да бъдат анализирани, както следва:

	Отчетна стойност		Натрупана амортизация			Балансова стойност
	01.01.2016	31.12.2016	01.01.2016	Увеличение	31.12.2016	31.12.2016
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Програмни продукти	184	184	182	1	183	1
ОБЩО:	184	184	182	1	183	1

	Отчетна стойност			Натрупана амортизация			Балансова стойност
	01.01.2015	Новопридобити	31.12.2015	01.01.2015	Увеличение	31.12.2015	31.12.2015
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Програмни продукти	182	2	184	177	5	182	2
ОБЩО:	182	2	184	177	5	182	2

Към 31 декември и на двата сравними периода Групата не е имала договорни задължения във връзка със закупуване на нематериални активи.

Всички разходи за амортизация са включени в консолидирания отчет за печалбата или загубата на ред „Разходи за амортизация на нефинансови активи”.

Групата не е заложила нематериални активи като обезпечения по свои задължения.

8. Имоти, машини и съоръжения

Имоти, машини и съоръжения на Групата включват земя, сгради, машини и съоръжения, транспортни средства, стопански инвентар и разходи за придобиване на имоти, машини и съоръжения. Балансовите стойности за представените отчетни периоди могат да бъдат анализирани, както следва:

	Отчетна стойност					Натрупана амортизация				Балансова стойност
	01.01.16	Новопридобити	Вътрешен трансфер	Отписани	31.12.16	01.01.16	Увеличение	Намаление	31.12.16	31.12.16
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Земя	549	28	-	-	577	-	-	-	-	577
Сгради	337	-	-	-	337	195	13	-	208	129
Машини и съоръжения	19 063	214	22	(28)	19 271	15 627	591	(28)	16 190	3 081
Транспортни средства	1 850	7	-	(19)	1 838	1 513	150	(17)	1 646	192
Стопански инвентар	187	-	-	(29)	158	154	15	(29)	140	18
Разходи за придобиване на ИМС	895	37	(22)	(198)	712	-	-	-	-	712
ОБЩО:	22 881	286	-	(274)	22 893	17 489	769	(74)	18 184	4 709

	Отчетна стойност					Натрупана амортизация				Балансова стойност
	01.01.15	Новопридобити	Вътрешен трансфер	Отписани	31.12.15	01.01.15	Увеличение	Намаление	31.12.15	31.12.15
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Земя	549	-	-	-	549	-	-	-	-	549
Сгради	337	-	-	-	337	183	12	-	195	142
Машини и съоръжения	19 326	89	214	(566)	19 063	15 498	694	(565)	15 627	3 436
Транспортни средства	1 850	-	-	-	1 850	1 352	161	-	1 513	337
Стопански инвентар	208	-	-	(21)	187	158	17	(21)	154	33
Разходи за придобиване на ИМС	1 033	111	(214)	(35)	895	-	-	-	-	895
ОБЩО:	23 303	200	-	(622)	22 881	17 191	884	(586)	17 489	5 392

Земите на Дружеството се оценяват по преоценена стойност. Същите са преоценени последно към 31 декември 2014 г. от независим оценител. Ако беше приложен моделът на цената на придобиване, преносните стойности на преоценените земи щяха да възлизат на 45 хил. лв. (2015 г.: 45 хил. лв.). Преоценените стойности включват преоценен резерв преди данъци в размер на 504 хил. лв. (2015 г.: 504 хил. лв.), който не подлежи на разпределение на собствениците на Групата.

Към 31 декември и на двата сравними периода не е извършвана преценка на активи на Групата от група „Имоти, машини и съоръжения“.

За информацията относно определянето на справедливата стойност на активи от група „Земя“ вижте пояснение 41.

Всички разходи за амортизация са включени в консолидирания отчет за печалбата или загубата на ред „Разходи за амортизация на нефинансови активи“.

Към 31 декември и на двата сравними периода Групата не е имала договорни задължения във връзка със закупуване на активи от групата на „Имоти, машини и съоръжения“.

Балансовата стойност на имотите, машините и съоръженията, заложен като обезпечение по заеми (вж. пояснение 21), е представена, както следва:

	2016	2015
	хил. лв.	хил. лв.
Земя	549	549
Сгради	36	41
Машини и съоръжения	2 296	1 908
ОБЩО:	2 881	2 498

9. Лизинг

9.1. Финансов лизинг

Групата има едно транспортно средство, придобито при условията на финансов лизинг.

Към 31 декември 2016 г. активът, придобит по договор за финансов лизинг е напълно амортизиран, а към 31 декември 2015 г. нетната му балансова стойност възлиза на 1 хил. лв. Активът е включен в група „Транспортни средства“ от „Имоти, машини и съоръжения“ (вж. пояснение 8).

Групата е лизингополучател по договор за финансов лизинг на транспортно средство с УниКредит Лизинг АД. Задълженията за финансов лизинг са обезпечени от съответния актив, придобити при условията на финансов лизинг.

Бъдещите минимални лизингови плащания в края на всеки от представените отчетни периоди са представени, както следва:

	Дължими минимални лизингови плащания		
	До 1 година	От 1 до 5 години	Общо
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
31 декември 2016 г.			
Лизингови плащания	2	-	2
Нетна настояща стойност	2	-	2
31 декември 2015 г.			
Лизингови плащания	3	2	5
Нетна настояща стойност	3	2	5

Лизинговият договор включва фиксирани лизингови плащания и опция за закупуване след изплащане на последната вноска от срока на лизинга. Лизинговият договор е неотменяем, но не съдържа други ограничения. Не са признавани приходи от условни наеми и не се очакват приходи от сублизинг, тъй като активът, за който е сключен лизингов договор, се използва само от Групата.

9.2. Оперативен лизинг

Бъдещите минимални плащания и постъпления по сключени от Групата договори за оперативен лизинг са представени, както следва:

Към 31 декември 2016 г.	До 1 година			Общо
	хил. лв.			хил. лв.
Плащания по оперативен лизинг			(9)	(9)
Постъпления от оперативен лизинг			25	25

Към 31 декември 2015 г.	До 1 година	От 1 до 5 години	Над 5 година	Общо
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Плащания по оперативен лизинг	(12)	(7)	-	(19)
Постъпления от оперативен лизинг	17	5	2	24

Лизинговите плащания, признати като разход за периода, възлизат на 13 хил. лв. (2015 г.: 13 хил. лв.). Тази сума включва минималните лизингови плащания. Сублизингови плащания или условни плащания по наеми не са извършени или получени. Приход от сублизинг не се очаква да бъде реализиран, тъй като всички активи, придобити по договори за оперативен лизинг, се използват само от Групата.

Към 31 декември 2016 г. най-съществения договор, по който Групата е лизингополучател е за наем на резервоар за втечен кислород с наемодател Месер Химко Газ ООД с месечен наем в размер на 720 лв.

Лизинговите постъпления, признати като приход за периода, възлизат на 34 хил. лв. (2015 г.: 29 хил. лв.).

И за двата сравними периода преките оперативни разходи на отдаваните под наем активи са в размер под 1 хил. лв.

Групата отдава и инвестиционни имоти по договори за оперативен лизинг. Подробна информация за тях е представена в пояснение 10.

Договорите за оперативен лизинг не съдържат клаузи за условен наем или опция за последващо закупуване, клаузи, свързани с покачване на цената, както и ограничения, свързани с дивиденди, последващ лизинг или допълнителни задължения.

10. Инвестиционни имоти

Инвестиционните имоти на Групата включват земи и сгради, които се намират в област Русе и се държат с цел получаване на приходи от наем или за увеличаване стойността на капитала.

Справедливата стойност е определена от лицензиран оценител на базата на налични актуални цени на активни пазари.

За информация относно определянето на справедливата стойност на инвестиционните имоти вижте пояснение 41.

Промените в балансовите стойности, представени в консолидирания отчет за финансовото състояние, могат да бъдат обобщени, както следва:

	<u>хил. лв.</u>
Балансова стойност към 1 януари 2015 г.	25 466
Нетна печалба от промяна на справедливата стойност	126
Балансова стойност към 31 декември 2015 г.	25 592
Нетна печалба от промяна на справедливата стойност	173
Балансова стойност към 31 декември 2016 г.	25 765

Групата има учредени договорни ипотечи върху притежаваните от нея инвестиционни имоти, както следва:

- по договор за банков кредит № 166/04 ноември 2005 г. с Банка ДСК ЕАД;
- по договор за банков кредит № 650/30 май 2008 г. и съпътстващ договор за новация № 1685/30 септември 2015 г. с ДСК ЕАД;
- по договор за банков кредит № 390/26 март 2007 г. сключен между СПАРКИ ТРЕЙДИНГ ЕООД и ДСК ЕАД;
- по договор за банков кредит № 1170/07 януари 2008 г., сключен между СПАРКИ ЕЛТОС АД и УНИКРЕДИТ БУЛБАНК АД.;
- по споразумение от 28 септември 2010 г. и договор за новация и поръчителство от 11 ноември 2015 г. със СКОРПИОН ШИПИНГ ООД.

Съгласно Договор за цесия през 2016 г. Банка ДСК ЕАД прехвърля на Българска банка за развитие АД всички свои вземания и права произтичащи от описаните договори за кредит, по които тя е заемодател.

Балансовата стойност на заложените инвестиционни имоти към 31 декември 2016 г. е в размер на 24 671 хил. лв. (2015 г.: 25 409 хил. лв.).

Инвестиционните имоти са отдавани под наем по договор за оперативен лизинг.

Приходите от наеми за 2016 г., възлизащи на 48 хил. лв. (2015 г.: 45 хил. лв.), са включени в консолидирания отчет за печалбата или загубата на ред „Приходи от продажби“. Не са признавани условни наеми. Преките оперативни разходи (без ефект от загуба от промяна в справедливата стойност на имотите) в размер на 126 хил. лв. (2015 г.: 125 хил. лв.) са представени на ред „Други разходи“, основната част, от които се отнасят за неотдадени под наем имоти, които не генерират приходи от наеми и през двата сравними периода.

Бъдещите минимални лизингови постъпления са представени, както следва:

	<u>Минимални лизингови постъпления</u>
	<u>До 1 година</u>
	<u>хил. лв.</u>
Към 31 декември 2016 г	24
Към 31 декември 2015 г	22

Към 31 декември 2016 г. Дружеството е наемодател по три по-съществени договори за оперативен лизинг за отдаване на етажни части от инженерен корпус, както и на магазин при месечни наеми в рамките на 1 хил. лв.

11. Отсрочени данъчни активи и пасиви

Отсрочените данъци възникват в резултат на временни разлики и могат да бъдат представени като следва:

Отсрочени данъчни активи (пасиви)	1 януари 2016	Признати в печалбата или загубата	31 декември 2016
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Нетекущи активи			
Имоти, машини и съоръжения	(51)	-	(51)
Инвестиционни имоти	27	(18)	9
Текущи активи			
Материални запаси	92	5	97
Нетекущи пасиви			
Пенсионни задължения към персонала	10	3	13
Текущи пасиви			
Пенсионни и други задължения към персонала	12	16	28
	90	(6)	96
Признати като:			
Отсрочени данъчни активи	141		147
Отсрочени данъчни пасиви	(51)		(51)

Отсрочените данъци за сравнителния период 2015 г. могат да бъдат обобщени, както следва:

Отсрочени данъчни активи (пасиви)	1 януари 2015	Признати в печалбата или загубата	31 декември 2015
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Нетекущи активи			
Имоти, машини и съоръжения	(51)	-	(51)
Инвестиционни имоти	39	(12)	27
Текущи активи			
Търговски и други вземания	1	(1)	-
Материални запаси	87	5	92
Нетекущи пасиви			
Пенсионни задължения към персонала	5	5	10
Текущи пасиви			
Пенсионни и други задължения към персонала	16	(4)	12
	97	(7)	90
Признати като:			
Отсрочени данъчни активи	148		141
Отсрочени данъчни пасиви	(51)		(51)

Всички отсрочени данъчни активи с изключение на данъчните загуби са включени в консолидирания отчет за финансовото състояние.

Към 31 декември 2016 г. сумата на неизползваните данъчни загуби, за които в консолидирания отчет за финансовото състояние не е бил признат отсрочен данъчен актив възлиза на 2 607 хил. лв., от които за 1 966 хил. лв. крайният срок за приспадане на неизползваните данъчни загуби е 2017 г., за 159 хил. лв. – 2018 г., за 159 хил. лв. – 2019 г., за 164 хил. лв. – 2020 г. и за 159 хил. лв. – 2021 г.

12. Материални запаси

Материалните запаси, признати в консолидирания отчет за финансовото състояние, могат да бъдат анализирани, както следва:

	2016	2015
	хил. лв.	хил. лв.
Материали	4 904	5 534
Незавършено производство	2 014	1 533
Продукция	151	155
Стоки	38	40
Материални запаси	7 107	7 262

През 2016 г. общо 19 976 хил. лв. от материалните запаси са отчетени като разход в печалбата или загубата (2015 г.: 16 993 хил. лв.). Тази сума включва и обезценка на материални запаси в размер на 52 хил. лв. (2015 г.: 53 хил. лв.), която в консолидирания отчет за печалбата или загубата е представена на ред „Други разходи“.

Намаление на разходите в резултат на възстановяване на обезценки, които са били признати в предходни периоди, не е настъпило през нито един от двата сравними периода.

Групата е учредила залог върху материални запаси с балансова стойност 1 500 хил. евро (2 934 хил. лв.) в полза на УНИКРЕДИТ БУЛБАНК АД като обезпечение на предоставения заем в размер на 750 хил. евро (1 467 хил. лв.) съгласно договор № RC-060 от 19 декември 2007 г.

Групата е учредила залог върху материални запаси с балансова стойност 2 000 хил. лв. в полза на БАНКА ДСК ЕАД като обезпечение на предоставените заеми на СПАРКИ АД. Съгласно Договор за цесия през 2016 г. Банка ДСК ЕАД прехвърля на Българска банка за развитие АД всички свои вземания и права произтичащи от договорите за кредит, по които тя е заемодател на Групата.

13. Търговски вземания и аванси

	2016	2015
	хил. лв.	хил. лв.
Търговски вземания, брутно	9 071	7 284
Обезценка	(1)	(1)
Търговски вземания, нетно	9 070	7 283
Авансови плащания, брутно	10	12
Авансови плащания, нетно	10	12
Търговски вземания и аванси	9 080	7 295

Всички вземания и аванси са краткосрочни. Нетната балансова стойност на търговските вземания и аванси се приема за разумна приблизителна оценка на справедливата им стойност.

Всички търговски вземания и аванси на Групата са прегледани относно индикации за обезценка, като и през двата сравними периода такава не е извършвана.

През 2015 г. не са обезценявани или отписвани без да са били предходно обезценявани вземания на Групата.

Изменението в обезценката на търговските вземания може да бъде представено по следния начин:

	2016	2015
	хил. лв.	хил. лв.
Салдо към 1 януари	1	9
Отписани суми (несъбираеми)	-	(8)
Салдо към 31 декември	1	1

Изменението в обезценката на авансовите плащания може да бъде представено по следния начин:

	2016	2015
	хил. лв.	хил. лв.
Салдо към 1 януари	-	7
Отписани суми (несъбираеми)	-	(7)
Салдо към 31 декември	-	-

Анализ на необезценените просрочени вземания е представен в пояснение 40.2.

Най-значимите търговски вземания са представени, както следва:

	2016	2015
	хил. лв.	хил. лв.
HAULOTTE GROUP	174	1 260
HAULOTTE ARGES	138	1 258
КАЕЛБЛЕ БГ ЕООД	68	68
СТРОИТЕЛНО ОБОРУДВАНЕ ЕООД	52	37
ФЕНИКС 94 ООД	14	49
Други търговски вземания	50	55
Търговски вземания от свързани лица:		
SPARKY GmbH	8 574	4 556
Общо търговски вземания	9 070	7 283

14. Предоставени заеми

	2016	2015
	хил. лв.	хил. лв.
Вземания по заеми и лихви от свързани лица:		
СПАРКИ ЕЛТОС АД	121	-
СПАРКИ ТРЕЙДИНГ ЕООД	103	-
	224	-

Групата е страна по договори за необезпечени търговски заеми със свързани лица под общ контрол при лихвен процент в размер на 5 %.

Всички вземания по предоставени заеми са краткосрочни. Нетната им балансова стойност се приема за разумна приблизителна оценка на справедливата им стойност

15. Данъчни вземания

	2016	2015
	хил. лв.	хил. лв.
Данък върху добавената стойност за възстановяване	315	295
	315	295

16. Други вземания

	2016	2015
	хил. лв.	хил. лв.
Вземания по съдебни спорове	80	24
Предплатени разходи	48	29
Други краткосрочни вземания	4	5
	132	58

През 2016 г. несъбираеми съдебни вземания са отписани и съответният разход в размер на 20 хил. лв. е признат в консолидирания отчет за печалбата или загубата на ред „Други разходи”.

Анализ на необезпечените просрочени вземания е представен в пояснение 40.2.

17. Пари и парични еквиваленти

Парите и паричните еквиваленти включват следните елементи:

	2016	2015
	хил. лв.	хил. лв.
Парични средства в банки и в брой в:		
- български лева	15	56
- евро	15	223
Пари и парични еквиваленти	30	279

Към 31 декември на двата сравними периода Групата няма блокирани пари и парични еквиваленти.

18. Активи и групи за освобождаване, класифицирани като преустановени дейности

През 2016 г., въз основа на споразумение между СПАРКИ АД и Българска банка за развитие АД, СПАРКИ АД се задължава в срок до 31 декември 2017 г. да предприеме всички необходими правни и фактически действия за прекратяване на ЦПО СПАРКИ ЕООД, поради което не се очаква дружеството да продължи дейността си за период над 12 месеца от изготвянето на настоящия консолидиран финансов отчет.

Приходи и разходи, печалби и загуби, отнасящи се към тази група, са елиминирани от печалбата или загубата от продължаващи дейности на Групата и са представени на отделен ред в консолидирания отчет за печалбата или загубата - „Печалба за годината от преустановени дейности”.

Оперативната печалба на групата за освобождаване може да бъде представена, както следва:

	2016	2015
	хил. лв.	хил. лв.
Приходи	20	-
Разходи за материали	(2)	-
Разходи за външни услуги	(9)	-
Разходи за персонала	(8)	-
Печалба от оперативна дейност	1	-
Печалба от преустановени дейности преди данъци	1	-
Печалба за годината от преустановени дейности	1	-

Балансовите стойности на активите, предназначени за продажба, могат да бъдат представени, както следва:

	2016	2015
	хил. лв.	хил. лв.
Текущи активи		
Пари и парични еквиваленти	2	-
Търговски вземания	2	-
Активи, класифицирани като преустановени дейности	4	-

Групата няма пасиви, класифицирани като преустановени дейности.

Паричните потоци, генерирани от групата за освобождаване, могат да бъдат представени, както следва:

	2016	2015
	хил. лв.	хил. лв.
Оперативна дейност	(1)	-
Парични потоци от преустановени дейности	(1)	-

19. Акционерен капитал

Регистрираният капитал на предприятието майка СПАРКИ АД се състои от 12 000 000 на брой обикновени акции с номинална стойност в размер на 1 лв. за акция. Всички акции са с право на получаване на дивидент и ликвидационен дял и представляват един глас от общото събрание на акционерите на СПАРКИ АД.

	2016	2015
Брой издадени и напълно платени акции:		
В началото на годината	12 000 000	12 000 000
Брой издадени и напълно платени акции	12 000 000	12 000 000
Общ брой акции, оторизирани на 31 декември	12 000 000	12 000 000

Списъкът на основните акционери на СПАРКИ АД е представен, както следва:

	31 декември 2016		31 декември 2015	
	Брой акции	%	Брой акции	%
СПАРКИ ГРУП АД	9 226 991	76.89	10 776 991	89.81
УПФ-БЪДЕЩЕ	838 500	6.99	-	-
Други юридически лица с по-малко от 5%	786 615	6.55	65 266	0.54
Други физически лица с по-малко от 5%	1 147 894	9.57	1 157 743	9.65
	12 000 000	100.00	12 000 000	100.00

Дружествата в Групата не притежават акции на предприятието майка.

20. Възнаграждения на персонала

20.1. Разходи за персонала

Разходите за възнаграждения на персонала включват:

	2016	2015
	хил. лв.	хил. лв.
Разходи за заплати	(5 472)	(4 548)
Разходи за социални осигуровки	(979)	(819)
Разходи за компенсируеми отпуски, нетно	(163)	(6)
Разходи за обезщетения при пенсиониране	(15)	(13)
Разходи за персонала	(6 629)	(5 386)

20.2. Пенсионни и други задължения към персонала

Пенсионните и други задължения към персонала, признати в консолидирания отчет за финансовото състояние, се състоят от следните суми:

	2016	2015
	хил. лв.	хил. лв.
Нетекущи:		
Задължения по планове с дефинирани доходи	128	98
Нетекущи пенсионни задължения към персонала	128	98
Текущи:		
Задължения по планове с дефинирани доходи	13	24
Задължения за заплати	360	272
Задължения за социални осигуровки	565	441
Задължения за неизползвани отпуски	223	51
Текущи пенсионни и други задължения към персонала	1 161	788

Текущата част от задълженията към персонала представляват задължения към настоящи и бивши служители на Групата, които следва да бъдат уредени през 2017 г.

Към 31 декември 2016 г. Групата отчита неизплатени възнаграждения на ключов управленски персонал в размер на 14 хил. лв. (2015 г.: 14 хил. лв.).

Съгласно изискванията на Кодекса на труда при прекратяване на трудовото правоотношение, след като служителът е придобил право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, Групата е задължена да му изплати обезщетение в размер до шест брутни работни заплати. Групата е начислила правно задължение за изплащане на обезщетения на наетите лица при

пенсиониране в съответствие с изискванията на МСС 19 „Доходи на наети лица” За определяне на тези задължения към персонала Групата е направила актюерска оценка, като е ползвала услугите на сертифициран актюер. На база на изготвения от актюера доклад е определена провизия към 31 декември 2016 г. в размер на 141 хил. лв. (2015 г.: 122 хил. лв.), представляваща сегашната стойност на задължението.

При определяне на сегашната стойност към 31 декември са направени следните актюерски предположения:

- смъртност – по таблицата за смъртност и средна продължителност на предстоящия живот на населението на България на Национален Статистически Институт за периода 2013 г. - 2015 г. (2015 г.: 2012 г. - 2014 г.);
- темп на текучество – на база предоставена информация от Групата за броя напуснали лица през последните две години е изчислена вероятността за напускане. Тази вероятност е заложена при прогнозите за бъдещото развитие на персонала по отношение на групата на доброволно напусналите и уволнените, като средноаритметична стойност 0.2357 (2015 г.: 0.1824);
- вероятност за инвалидизиране – на база статистическа информация от НЦЗИ;
- дисконтов фактор - като норма на дискотиране е приложен очакваният процент на доходност при инструменти с по-дългосрочен падеж от съществуващите. Процентът на дискотиране, който е използван при изчисляването на задължението на Групата към 31 декември 2016 г. е в размер на 3.00 % (към 31 декември 2015 г.: 2.91 %) за целия срок на задължението;
- предположението за бъдещото ниво на работните заплати се базира на предоставената информация от ръководството на Групата и е в размер на 1% годишен ръст на средната брутна заплата спрямо предходния отчетен период. Размерът на очакваното увеличение на основната заплата е съобразено с дългосрочните очаквания и прогнозната инфлация;
- придобиване на права за пенсия за осигурителен стаж и възраст – съгласно Кодекса за социално осигуряване и залегналите планове за увеличение на пенсионната възраст;
- данни за осигурителния стаж – на база предоставена от Групата информация за стажа на служителите в години приравнени към трета категория труд.

Ръководството на Групата е направило тези предположения с помощта на независим актюерски оценител. Дисконтовите фактори се определят към края на всяка година като се взима предвид доходността на висококачествени държавни ценни книжа, които са деноминирани във валутата, в която доходите ще бъдат платени и са с падеж, близък до този на съответните пенсионни задължения. Другите допускания са определени на базата на актуални актюерски предположения и миналия опит на ръководството.

Тези допускания са използвани при определянето на размера на задълженията за изплащане на дефинирани доходи за отчетните периоди и се считат за възможно най-добрата преценка на ръководството.

	Лихвен процент	До 1 година хил. лв.	Над 1 година хил. лв.	Общо хил. лв.
Към 31 декември 2016 г.				
Дължими обезщетения		15	645	660
Сkonto	3%	(2)	(517)	(519)
Дискотирани парични потоци		13	128	141
Към 31 декември 2015 г.				
Дължими обезщетения		25	520	545
Сkonto	3%	(1)	(422)	(423)
Дискотирани парични потоци		24	98	122

Задълженията за изплащане на дефинирани доходи към персонала в края на представените отчетни периоди са, както следва:

	2016	2015
	хил. лв.	хил. лв.
Задължения за изплащане на дефинирани доходи към 1 януари	122	108
Разходи за текущ трудов стаж	94	52
Разходи за лихви	4	3
Преоценки - актюерски (печалби) от промени в демографските предположения	-	(2)
Изплатени доходи	(79)	(39)
Задължения за изплащане на дефинирани доходи към 31 декември	141	122

Общата сума на разходите по планове с дефинирани доходи на Групата, призната в печалбата или загубата, може да бъде представена, както следва:

	2016	2015
	хил. лв.	хил. лв.
Разходи за текущ стаж, нетно	(15)	(13)
Нетни разходи за лихви	(4)	(3)
Общо разходи признати в печалбата или загубата	(19)	(16)

Разходите за текущ трудов стаж са включени в „Разходи за персонала“. Нетните разходи за лихви са включени в консолидирания отчет за печалбата или загубата на ред „Финансови разходи“ (вж. пояснение 32).

Общата сума на приходите по планове с дефинирани доходи на Дружеството, призната в другия всеобхватен доход, може да бъде представена, както следва:

	2016	2015
	хил. лв.	хил. лв.
Актюерски печалби от промяна в демографските и финансови предположения	-	2
Общо приходи, признати в другия всеобхватен доход	-	2

На базата на минал опит Групата очаква да плати вноски по плана за дефинирани доходи за 2017 г. в размер на 13 хил. лв.

Значимите актюерски предположения при определянето на задълженията по планове с дефинирани доходи са свързани с дисконтовия процент, очаквания процент на увеличение на заплатите и средната продължителност на живота. Следващата таблица представя анализ на чувствителността и обобщава ефектите от промените в тези актюерски предположения върху задълженията по планове с дефинирани доходи към 31 декември 2016 г.:

	2016		2015	
	Увеличение с 0.5%	Намаление с 0.5%	Увеличение с 0.5%	Намаление с 0.5%
Дисконтов процент				
Увеличение/(Намаление) на задълженията по планове с дефинирани доходи	(6)	6	(6)	6

Промени в значими актюерски предположения

	2016		2015	
Процент на увеличение на заплатите	Увеличение с 0.5%	Намаление с 0.5%	Увеличение с 0.5%	Намаление с 0.5%
Увеличение/(Намаление) на задълженията по планове с дефинирани доходи	6	(6)	5	(5)
Текучество на персонала	Увеличение с 3 %	Намаление с 3 %	Увеличение с 3 %	Намаление с 3 %
Увеличение/(Намаление) на задълженията по планове с дефинирани доходи	(6)	6	(4)	4

Анализът на чувствителността е базиран на промяна в само едно от предположенията. Той може да се различава от действителната промяна в задълженията за дефинирани доходи, тъй като промените в предположенията често са свързани помежду си.

21. Заеми

Заемите включват следните финансови пасиви:

	2016	2015
	хил. лв.	хил. лв.
Нетекущи:		
ГКП 2007 ЕООД	1 304	-
УНИКРЕДИТ БУЛБАНК АД по дог. № RC-060 - главница	447	-
УНИКРЕДИТ БУЛБАНК АД по дог. № RC-060 - лихви	27	-
Общо нетекущи заеми	1 778	-
Текущи:		
БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ по дог. № 166	9 373	-
БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ по дог. № 1685/ № 650	4 380	-
ГКП 2007 ЕООД	652	-
Л-КЛАС ООД	156	156
БАНКА ДСК ЕАД по дог. № 166	-	9 960
БАНКА ДСК ЕАД по дог. № 1685/ № 650	-	4 912
БАНКА ДСК ЕАД по дог. № 1480	-	1 883
УНИКРЕДИТ БУЛБАНК АД по дог. № RC-060	-	459
БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ - лихви	128	-
УНИКРЕДИТ БУЛБАНК АД по дог. № RC-060 - лихви	4	6
Л-КЛАС ООД – лихви	4	4
Заеми от свързани лица:		
Чавдар Плахаров	45	45
Чавдар Плахаров - лихви	7	8
Общо текущи заеми	14 749	17 433

Полученият заем от УНИКРЕДИТ БУЛБАНК АД съгласно договор № RC-060 от 19 декември 2007 г. представлява банков револвиращ кредит, чиято главница възлиза в размер на 229 хил. евро (447 хил. лв.) към 31 декември 2016 г. (2015 г.: 459 хил. лв.). Съгласно анекс от 21 декември 2016 г., заемът се погасява еднократно в пълен размер на 03 януари 2018 г. Лихвеният процент е в размер на 3-месечен EURIBOR+4.0 % годишно, но не по-малко от 4.0 % и не повече от 4.7 %, и се начислява на месечна база. Заемът е обезпечен с материални

запаси с балансова стойност 1 500 хил. евро (2 934 хил. лв.), особен залог на машини и съоръжения, залог върху сгради и имоти и запис на заповед в полза на УНИКРЕДИТ БУЛБАНК АД издадена от СПАРКИ АД.

Полученият заем от ГКП 2007 ЕООД е в размер на 1 000 хил. евро (1 956 хил. лв.) към 31 декември 2016 г. при договорена фиксирана лихва в размер на 411 хил. лв. за целия период на финансирането. Крайният срок на погасяване е 30 декември 2019 г. на вноски по погасителен план.

Към 31 декември 2015 г. задължението по кредити към БАНКА ДСК ЕАД се състои от три получени заема – съгласно договори № 166, № 650 и № 1480.

Полученият заем съгласно договор № 1480 от 20 ноември 2014 г. представлява банков револвиращ кредит в размер на 1 000 хил. евро (1 956 хил. лв.). Към 31 декември 2016 г. заемът е изцяло погасен, а задължението по същия към 31 декември 2015 г. възлиза на 1 883 хил. лв. Лихвеният процент по кредита е в размер на 3-месечен EURIBOR+4.80% годишно, но не по-малко от 4.80% и се начислява на месечна база. Заемът е обезпечен с ипотека върху недвижими имоти и вещни права върху недвижими имоти, собственост на дъщерно дружество, особен залог върху материални запаси с балансова стойност 500 хил. евро, залог на всички настоящи и бъдещи вземания на СПАРКИ АД по всички негови настоящи и бъдещи банкови сметки, открити при кредитодателя до размера на кредита и вземания на СПАРКИ АД както и залог върху всички настоящи и бъдещи вземания на СПАРКИ АД, произтичащи от всички настоящи и последващо сключвани договори (както и за анексите към тях) с определени контрагенти на СПАРКИ АД.

Съгласно Договор за цесия през 2016 г. Банка ДСК ЕАД прехвърля на Българска банка за развитие АД всички свои вземания и права произтичащи от описаните договори за кредит, по които тя е заемодател.

Полученият заем съгласно договор № 166 представлява банков револвиращ кредит в размер на 4 792 хил. евро (9 373 хил. лв.) към 31 декември 2016 г. (2015 г.: 9 960 хил. лв.). Съгласно анекс от 30 декември 2016 г. с Българска банка за развитие АД, заемът е платим еднократно на 30 ноември 2017 г. Лихвеният процент по кредита е в размер на 1-месечен EURIBOR+4.80% годишно, но не по-малко от 4.80 %, и се начислява на месечна база. Заемът е обезпечен с ипотека върху недвижими имоти, особен залог върху машини и съоръжения, договор за поръчителство със СПАРКИ ГРУП АД, СПАРКИ ГмбХ и ЕКО СПАРК ЕООД, особен залог върху материали на склад с неснижаем остатък 2 000 хил. лв., вземания с неснижаем остатък 1 500 хил. лв. и залог на парични вземания на СПАРКИ АД по всички негови настоящи и бъдещи банкови сметки, открити при кредитодателя, до размера на кредита, както и залог върху всички настоящи и бъдещи вземания на СПАРКИ АД, произтичащи от всички настоящи и последващо сключвани договори (както и за анексите към тях) с дефинирани в анекс към договора за заем контрагенти.

Полученият заем съгласно договор № 650 представлява банков револвиращ кредит, който с е трансформиран в стандартен банков кредит с договор за новация № 1685/30 септември 2015 г. Салдото по заема към 31 декември 2016 г. е в размер на 2 239 хил. евро (4 380 хил. лв.), а към 31 декември 2015 г. – 4 912 хил. лв. Съгласно анекс от 30 декември 2016 г. с Българска банка за развитие АД, заемът е платим еднократно на 25 ноември 2017 г. Лихвеният процент по кредита е в размер на 1-месечен EURIBOR+4.80% годишно, но не по-малко от 4.80 %, и се начислява на месечна база. Заемът е обезпечен с трета по ред ипотека върху недвижими имоти и вещни права върху недвижими имоти на ЕКО СПАРК ЕООД, особен залог върху материални запаси с балансова стойност 2 000 хил. лева, особен залог върху машини, договор за поръчителство със СПАРКИ ГРУП АД, СПАРКИ ГмбХ и ЕКО СПАРК ЕООД, залог на всички настоящи и бъдещи вземания на СПАРКИ АД по всички негови настоящи и бъдещи банкови сметки, открити при кредитодателя до размера на кредита и вземания на СПАРКИ АД с неснижаем остатък 1 500 хил. лв. както и залог върху всички настоящи и бъдещи вземания на СПАРКИ АД, произтичащи от всички настоящи и последващо сключвани договори (както и за анексите към тях) с определени контрагенти на СПАРКИ АД.

В допълнение, съгласно споразумение между СПАРКИ АД и Българска Банка за развитие АД като обезпечение по договори за кредит № 166 и 650 (договор за новация № 1685/30 септември 2015 г.) следва да бъде направен залог на търговските предприятия ЕКО СПАРК ЕООД, СИГМА ПЛЮС ЕООД И СПАРКИ АД, като през 2017 г. такъв е учреден и върху трите дружества.

За повече информация относно обезпеченията вижте пояснения 8, 10, 12 и 38

През двата сравними периода Групата е страна по необезпечен търговски заем за оборотни средства с Л-Клас ООД в размер на 156 хил. лв. (2015 г.: 156 хил. лв.) при годишен лихвен процент 6-месечен EURIBOR+2.50%.

Групата е страна и по необезпечен заем за оборотни средства с изпълнителния директор на СПАРКИ АД - Чавдар Плахаров със салдо към 31 декември 2016 г. в размер на 45 хил. лв. (2015 г.: 45 хил. лв.) при годишна лихва от 5 %.

22. Търговски задължения и аванси

Търговските задължения и аванси, отразени в консолидирания отчет за финансовото състояние, включват:

	2016	2015
	хил. лв.	хил. лв.
СКОРПИОН ШИПИНГ СОФИЯ	1 554	1 635
ТИСЕНКРУП МАТЕРИАЛС БЪЛГАРИЯ ООД	829	260
МАЯК М АД	702	915
СИДМА БЪЛГАРИЯ ЕАД	422	198
VOESTALPINE KREMS GMBH	207	-
ИСКАР БЪЛГАРИЯ ЕООД	165	114
МАКСМЕТАЛ ЕООД	160	-
ЕНА МЕТАЛ ООД	137	125
BENTELER DISTRIBUTION DEUTSCHLAND GMBH	135	155
ТИСЕНКРУП ЮПИТЕР СТОМАНА ООД	-	338
Други	1 905	1 551
Търговски задължения към свързани лица:		
SPARKY POWER TOOLS	-	2
Общо търговски задължения	6 216	5 293
Получени аванси	470	461
Търговски задължения и аванси	6 686	5 754

Нетната балансова стойност на търговските задължения и аванси се приема за разумна приблизителна оценка на справедливата им стойност.

23. Данъчни задължения

Данъчните задължения включват:

	2016	2015
	хил. лв.	хил. лв.
Задължения за ДДФЛ	224	135
Данъчни задължения по ЗМДТ	154	164
Лихви по просрочени публични задължения	38	18
Други данъчни задължения	12	12
	428	329

24. Други задължения

Другите задължения могат да бъдат обобщени, както следва:

	2016	2015
	хил. лв.	хил. лв.
Задължения за лихви към търговски контрагенти	45	15
Други текущи пасиви	16	12
Свързани лица:		
Гаранции за управление	51	51
	112	78

25. Приходи от продажби

Приходите от продажби на Групата могат да бъдат анализирани, както следва:

	2016	2015
	хил. лв.	хил. лв.
Приходи от продажба на готова продукция	24 638	21 412
Приходи от продажба на материали	878	794
Приходи от предоставяне на услуги	328	436
Приходи от продажба на стоки	79	89
Други приходи от продажби	85	74
	26 008	22 805

26. Други приходи

Другите приходи на Групата включват:

	2016	2015
	хил. лв.	хил. лв.
Отписани задължения	6	4
Излишък на материални запаси	1	4
Приходи от застрахователи	-	3
Други приходи	1	7
	8	18

27. Печалба от продажба на нетекущи активи

	2016	2015
	хил. лв.	хил. лв.
Приходи от продажба	1	5
Балансова стойност на продадените нетекущи активи	-	(5)
Печалба от продажба на нетекущи активи	1	-

28. Разходи за материали

Разходите за материали включват:

	2016	2015
	хил. лв.	хил. лв.
Основни материали	(10 410)	(8 132)
Материали за ремонт и поддръжка	(1 245)	(953)
Спомагателни материали	(1 223)	(964)
Енергия, вода и газ	(847)	(694)
Горивни и смазочни материали	(63)	(71)
Други материали	(150)	(143)
	(13 938)	(10 957)

29. Разходи за външни услуги

Разходите за външни услуги включват:

	2016	2015
	хил. лв.	хил. лв.
Транспортни услуги	(875)	(787)
Промислени услуги	(591)	(367)
Посреднически и консултантски услуги	(574)	(632)
Разходи за охрана	(86)	(85)
Независим финансов одит	(46)	(48)
Разходи за комуникации	(40)	(60)
Разходи за наеми	(13)	(13)
Други услуги	(502)	(450)
	(2 727)	(2 442)

Възнагражденията за услуги, предоставяни от регистрирани одитори на компанията майка и нейните дъщерни предприятия за 2016 г. възлизат на 48 хил. лв. (46 хил. лв., представени на ред „Разходи за външни услуги“ и 2 хил. лв. в пояснение 18 – като част разходите за външни услуги на преустановените дейности). През годината не са предоставяни данъчни консултации или други услуги, несвързани с одита. Настоящото оповестяване е в изпълнение на изискванията на чл. 30 от Закона за счетоводството.

30. Суми с корективен характер

	2016	2015
	хил. лв.	хил. лв.
Изменение на запасите от продукцията и незавършено производство	480	(1 016)
Разходи за придобиване и ликвидация на дълготрайни активи по стопански начин	178	108
Балансова стойност на продадените стоки и материали	(408)	(382)
	250	(1 290)

31. Други разходи

Другите разходи на Групата включват:

	2016	2015
	хил. лв.	хил. лв.
Обезценка на (отписан) аванс за нетекущи активи	(198)	-
Разходи за данъци и лихви по ЗМДТ	(140)	(137)
Обезценка на материални запаси	(52)	(53)
Обезценка (отписани) вземания	(20)	-
Разходи за командировки	(16)	(32)
Разходи за данъци върху разходите по ЗКПО	(9)	(8)
Брак на материални запаси	(5)	(19)
Други разходи	(184)	(129)
	(624)	(378)

32. Финансови приходи и разходи

Финансовите разходи за представените отчетни периоди могат да бъдат анализирани, както следва:

	2016	2015
	хил. лв.	хил. лв.
Разходи за лихви по финансов лизинг	-	(1)
Разходи по заеми, отчитани по амортизирана стойност:		
Субординиран дълг от акционер	(2)	(3)
Други заеми по амортизирана стойност	(825)	(872)
Общо разходи за лихви по финансови задължения, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата	(827)	(876)
Нетни разходи за лихви по планове с дефинирани доходи	(4)	(3)
Печалба/ (Загуба) от промяна във валутните курсове по вземания и задължения, нетно	(38)	(25)
Банкови такси и комисионни	(261)	(194)
Финансови разходи	(1 130)	(1 098)

Финансовите приходи за представените отчетни периоди могат да бъдат анализирани, както следва:

	2016	2015
	хил. лв.	хил. лв.
Приходи от лихви върху финансови активи, отчитани по амортизирана стойност	10	-
Общо приходи от лихви по финансови активи, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата	10	-
Финансови приходи	10	-

33. Приходи от/ (Разходи за) данъци върху дохода

Очакваните разходи за данъци, базирани на приложимата данъчна ставка в размер на 10 % (2015 г.: 10 %), и действително признатите данъчни разходи в печалбата или загубата могат да бъдат равнени, както следва:

	2016	2015
	хил. лв.	хил. лв.
Печалба преди данъчно облагане на Групата, в т.ч.:	632	509
<i>Загуба на Групата</i>	<i>(153)</i>	<i>(151)</i>
Печалба на Групата, неподлежаща на данъчно облагане (ефект от вътрешногрупови елиминации)	362	271
Печалба на Групата, подлежаща на данъчно облагане	423	389
Данъчна ставка	10%	10%
Очакван разход за данъци	(42)	(39)
Данъчен ефект от:		
Корекции за разходи, непризнати за данъчни цели	(122)	(115)
Корекции за приходи, непризнати за данъчни цели	164	154
Текущ разход за данъци върху дохода	-	-
Отсрочени данъчни приходи / (разходи):		
Възникване и обратно проявление на временни разлики	6	(7)
Приходи от/ (Разходи за) данъци върху дохода	6	(7)

Пояснение 11 предоставя информация за отсрочените данъчни активи и пасиви.

34. Доход на акция

Основният доход на акция е изчислен, като за числител е използвана нетната печалба, подлежаща на разпределение между акционерите на Групата.

Среднопретегленият брой акции, използван за изчисляването на основния доход на акция, както и нетната печалба, подлежаща на разпределение между притежателите на обикновени акции, е представен, както следва:

	2016	2015
Печалба подлежаща на разпределение (в лв.) – от продължаващи дейности	638 000	502 000
Среднопретеглен брой акции	12 000 000	12 000 000
Основен доход на акция (в лв. за акция)	0.05	0.04
	2016	2015
Печалба подлежаща на разпределение (в лв.) – от преустановени дейности	1 000	-
Среднопретеглен брой акции	12 000 000	12 000 000
Основен доход на акция (в лв. за акция)	-	-

35. Сделки със свързани лица

Свързаните лица на Групата, включват мажоритарния собственик и дружествата под неговия контрол, формиращи група, ключов управленски персонал. През периода Групата е заемополучател по договор за субординиран заем с изпълнителния си директор, по който е начислена лихва, както е била и по такъв с главния си акционер.

Предприятие майка на Групата е СПАРКИ ГРУП АД, което притежава 76.89% от акциите на СПАРКИ АД.

Дружества под общ контрол, с които Групата има сделки през сравнимите периоди са както следва:

- SPARKY GmbH
- СПАРКИ ЕЛТОС АД
- СПАРКИ ТРЕЙДИНГ ЕООД
- SPARKY POWER TOOLS GmbH

Ако не е изрично упоменато, транзакциите със свързани лица не са извършвани при специални условия и не са предоставяни или получавани никакви гаранции.

35.1. Сделки със собствениците и предприятия под общ контрол

	2016	2015
	хил. лв.	хил. лв.
Продажба на стоки и услуги:		
SPARKY GmbH	6 849	7 904
СПАРКИ ЕЛТОС АД	-	3
Покупки на стоки и услуги:		
SPARKY GmbH	481	586
СПАРКИ ГРУП АД	120	120
СПАРКИ ЕЛТОС АД	119	144
SPARKY POWER TOOLS GmbH	-	2
Приходи от лихви:		
СПАРКИ ЕЛТОС АД	7	-
СПАРКИ ТРЕЙДИНГ ЕООД	3	-
Предоставени заеми:		
СПАРКИ ЕЛТОС АД	402	-
СПАРКИ ТРЕЙДИНГ ЕООД	127	-
Погасени суми по предоставени заеми:		
СПАРКИ ЕЛТОС АД	289	-
СПАРКИ ТРЕЙДИНГ ЕООД	27	-
Получени и погасени заеми:		
СПАРКИ ГРУП АД	140	-

35.2. Сделки с ключов управленски персонал

Ключовият управленски персонал на Групата включва членовете на управителния и надзорния съвет. Възнагражденията на ключовия управленски персонал включват следните разходи:

	2016	2015
	хил. лв.	хил. лв.
Краткосрочни възнаграждения:		
Заплати	286	271
Разходи за социални осигуровки	38	38
Общо краткосрочни възнаграждения	324	309
Общо възнаграждения	324	309
Разходи за лихви по заем от Изпълнителния директор	2	3
Възстановен заем от Изпълнителния директор	-	6

36. Нетен паричен поток от оперативна дейност

	2016	2015
	хил. лв.	хил. лв.
Печалба преди лихви и данъци	1 453	1 388
Корекции:		
Амортизация на нефинансови активи	770	889
Загуби от валутни операции, нетно	38	25
Промяна в справедливата стойност на инвестиционни имоти	(173)	(126)
Такси и комисионни по заеми	232	167
Безналични сделки	(2 948)	(107)
Промяна в материалните запаси	155	1 251
Промяна в търговските и други вземания	(1 879)	(2 218)
Промяна в търговските и други задължения	1 449	1 672
Промяна в провизиите за обезщетения при пенсиониране	19	14
Други изменения	149	55
Нетен паричен поток от оперативна дейност	(735)	3 010

37. Безналични сделки

През 2016 г. Групата е осъществила следните инвестиционни и финансови сделки, при които не са използвани пари или парични еквиваленти и които не са отразени в отчета за паричните потоци:

- Групата е погасила задължения за заем в размер на 3 129 хил. лв. чрез прихващане с търговски вземания;
- Групата е закрила вземания по предоставен заем в размер на 289 хил. лв. чрез прихващане с търговски задължения;
- Групата е придобила нетекущи активи в размер на 70 хил. лв. чрез прихващане на търговски вземания;
- Групата е платила задължения за лихви в размер на 39 хил. лв. чрез прихващане на търговски вземания;
- Групата е продала нетекущи активи в размер на 1 хил. лв. чрез прихващане на търговски задължения;

През 2015 г. Групата е осъществила следните инвестиционни и финансови сделки, при които не са използвани пари или парични еквиваленти и които не са отразени в отчета за паричните потоци:

- Групата е продала нетекущи активи в размер на 31 хил. лв. чрез прихващане на търговски задължения;
- Групата е придобила нетекущи активи в размер на 138 хил. лв. чрез прихващане на търговски вземания;

38. Условни активи, условни пасиви и поети задължения

Групата е издала запис на заповед в полза на УНИКРЕДИТ БУЛБАНК АД като обезпечение на предоставения заем в размер на 750 хил. евро (1 467 хил. лв.) съгласно договор № RC-060 от 19 декември 2007 г., за размера на кредита и лихвите по него.

Групата е издала запис на заповед в размер на 6 474 хил. евро (12 662 хил. лв.) в полза на Банка ДСК ЕАД като обезпечение на предоставения заем в размер на 6 050 хил. евро (11 833 хил. лв.) съгласно договор № 166 от 4 ноември 2005 г. за размера на кредита плюс едногодишните лихви по него.

Към 31 декември 2016 г. Групата има учредени договорни ипотечи върху притежавани от нея имоти, по следните договори за кредити и други споразумения:

- № 166/04 ноември 2005 г., сключен между СПАРКИ АД и ДСК ЕАД;
- № 650/30 май 2008 г. и съпътстващ договор за новация № 1685/30 септември 2015 г., сключен СПАРКИ АД и ДСК ЕАД;
- № 390/26 март 2007 г., сключен между СПАРКИ ТРЕЙДИНГ ЕООД и ДСК ЕАД;
- № 1170/07 януари 2008 г., сключен между СПАРКИ ЕЛТОС АД и УНИКРЕДИТ БУЛБАНК АД;
- По споразумение от 28 септември 2010 г. и договор за новация и поръчителство от 11 ноември 2015 г., със СКОРПИОН ШИПИНГ ООД.

Групата е поръчител и по договор за банков кредит № 390/26 март 2007 г., сключен между СПАРКИ ТРЕЙДИНГ ЕООД и ДСК ЕАД.

Съгласно Договор за цесия през 2016 г. Банка ДСК ЕАД прехвърля всички свои вземания и права произтичащи от договори за кредит с дружества от групата на Българска банка за развитие АД.

До пълното погасяване на задълженията си към Българска банка за развитие АД, Групата не може да разпределя и изплаща дивиденди, без предварително писмено съгласие от Българска банка за развитие АД, за което и да е дружество от групата.

До пълното погасяване на задълженията си към Българска банка за развитие АД, Групата не може да ползва нови банкови кредити и да извършва разпоредителни сделки с недвижими имоти и да обременява с тежести същите, без предварително писмено съгласие от страна на Българска банка за развитие АД.

Съгласно споразумение между СПАРКИ АД и Българска Банка за развитие АД, Групата се задължава в срок до 31 декември 2017 г. да предприеме всички необходими правни и фактически действия за прекратяване на СПАРКИ ЦПО ЕООД.

В допълнение, съгласно споразумение между СПАРКИ АД и Българска Банка за развитие АД, в срок до 28 февруари 2017 г. като обезпечение по договори за кредит № 166 и 650 (договор за новация № 1685/30 септември 2015 г.) следва да бъде извършен залог на търговските предприятия ЕКО СПАРК ЕООД, СИГМА ПЛЮС ЕООД И СПАРКИ АД, като през март 2017 г. такъв е учреден и върху трите дружества. Дружеството се задължава да предприеме всички необходими правни и фактически действия, така че 100% от постъпленията на всяко от Дружествата – СПАРКИ АД, ЕКО СПАРК ООД, СИГМА ПЛЮС ЕООД, СПАРКИ ЦПО ЕООД и SPARKY GmbH да постъпват по сметките на Кредитополучателя в лева, евро и щатски долари, открити в банката.

Съгласно договор с ГКП 2007 ЕООД за покупко-продажба на дружествени дялове, Дружеството се задължава в срок до 30 декември 2019 г. да купи 105 000 дружествени дяла с единична номинална стойност от 10 лв. представляващи 100% от капитала на ИЗ Русе ЕООД за сумата от 1 210 хил. евро.

За повече информация по изложените по-горе въпроси вижте пояснения 5, 8, 10, 12 и 21.

През годината са предявени различни правни искиове към Групата. Ръководството на Групата счита, че отправените искиове са неоснователни и че вероятността те да доведат до разходи за Групата при уреждането им е малка.

Нито един от гореспоменатите искиове не е изложен тук в детайли, за да не се окаже сериозно влияние върху позицията на Групата при разрешаването на споровете.

39. Категории финансови активи и пасиви

Балансовите стойности на финансовите активи и пасиви на Групата могат да бъдат представени в следните категории:

Финансови активи	Пояснение	2016	2015
		хил. лв.	хил. лв.
Кредити и вземания:			
Предоставени заеми	14	224	-
Търговски и други вземания	13, 16	9 070	7 309
Пари и парични еквиваленти	17	30	279
		9 324	7 588
Общо финансови активи:		9 324	7 588
Финансови пасиви			
	Пояснение	2016	2015
Финансови пасиви, отчитани по амортизирана стойност:			
Нетекущи пасиви:			
Заеми	21	1 778	-
Задължения по финансов лизинг	9.1	-	2
		1 778	2
Текущи пасиви:			
Заеми	21	14 749	17 433
Задължения по финансов лизинг	9.1	2	3
Търговски и други задължения	22, 24	6 328	5 371
		21 079	22 807
Общо финансови пасиви:		22 857	22 809

Вижте пояснение 4.15 за информацията относно счетоводната политика за всяка категория финансови инструменти. Описание на политиката и целите за управление на риска на Групата относно финансовите инструменти е представено в пояснение 40.

40. Рискове, свързани с финансовите инструменти

Цели и политика на ръководството по отношение управление на риска

Групата е изложена на различни видове рискове по отношение на финансовите си инструменти. За повече информация относно финансовите активи и пасиви по категории на Групата вижте пояснение 39. Най-значимите финансови рискове, на които е изложена Групата са пазарен риск, кредитен риск и ликвиден риск.

Управлението на риска на Групата се осъществява от централната администрация на Групата в сътрудничество с Управителния съвет. Приоритет на ръководството е да осигури краткосрочните и средносрочни парични потоци.

Най-съществените финансови рискове, на които е изложена Групата, са описани по-долу.

40.1. Анализ на пазарния риск

40.1.1 Валутен риск

Сделките на Групата се осъществяват в български лева и евро. След въвеждането на еврото българският лев е фиксиран към еврото в съотношение 1EUR = 1.95583 лв., което елиминира наличието на валутен риск за Групата.

40.1.2 Лихвен риск

Политиката на Групата е насочена към минимизиране на лихвения риск при финансиране. Към 31 декември 2016 г. Групата е изложена на риск от промяна на пазарните лихвени проценти по банковите си заеми и задълженията си по финансов лизинг, които са с променливи лихвени проценти. Всички други финансови активи и пасиви на Групата са с фиксирани лихвени проценти.

Представената по-долу таблица показва чувствителността на годишния нетен финансов резултат след данъци към вероятна промяна на лихвените проценти по заемите и договорите за финансов лизинг, базирани на EURIBOR, в размер на +/- 0.05% (за 2015 г. +/- 0.05%). Тези промени се определят като вероятни въз основа на наблюденията на настоящите пазарни условия. Изчисленията се базират на промяната на средния пазарен лихвен процент и на финансовите инструменти, държани от Групата към края на отчетния период, които са чувствителни спрямо промени на лихвения процент. Всички други параметри са приети за константни.

Изменение на нетен финансов резултат за годината и собствен капитал

	хил. лв.	
	+0.05%	-0.05%
31 декември 2016 г.	(6)	6

Изменение на нетен финансов резултат за годината и собствен капитал

	хил. лв.	
	+0.05%	-0.05%
31 декември 2015 г.	(8)	8

40.2. Анализ на кредитния риск

Кредитният риск представлява рискът даден контрагент да не заплати задължението си към Групата. Групата е изложена на този риск във връзка с различни финансови инструменти, като например при възникване на вземания от клиенти и други. Излагането на Групата на кредитен риск е ограничено до размера на балансовата стойност на финансовите активи, признати в края на отчетния период, както е посочено по-долу:

	2016	2015
	хил. лв.	хил. лв.
Групи финансови активи:		
Предоставени заеми	224	-
Търговски и други вземания	9 070	7 309
Пари и парични еквиваленти	30	279
Балансова стойност	9 324	7 588

Групата редовно следи за неизпълнението на задълженията на свои клиенти и други контрагенти, установени индивидуално или на групи, и използва тази информация за контрол на кредитния риск. Когато разходите не са прекалено високи, се набавят и използват данни за кредитен рейтинг от външни източници и/или финансови отчети на клиентите и другите контрагенти. Политика на Групата е да извършва трансакции само с контрагенти с добър кредитен рейтинг. Ръководството на Групата счита, че всички гореспоменати финансови активи, които не са били обезценявани или са с настъпил падеж през представените отчетни периоди, са финансови активи с висока кредитна оценка.

Групата не е предоставяла финансовите си активи като обезпечение по сделки, с изключение на посочените в пояснения 21 и 38.

Към датата на консолидирания финансов отчет някои от необезценените търговски и други вземания са с изтекъл срок на плащане. Възрастовата структура на необезценените просрочени финансови активи е следната:

	2016	2015
	хил. лв.	хил. лв.
До 3 месеца	1 889	1 890
Между 3 и 6 месеца	1 795	3 137
Между 6 месеца и 1 година	3 216	1 587
Над 1 година	1 447	122
Общо	8 347	6 736

По отношение на търговските и други вземания Групата не е изложена на по-значителен кредитен риск към няколко контрагента, които имат сходни характеристики. Търговските вземания се състоят от голям брой клиенти в една индустрия и различни географски области. На базата на исторически показатели, ръководството счита, че кредитната оценка на търговски вземания, които не са с изтекъл падеж, е добра.

Кредитният риск относно пари и парични еквиваленти се счита за несъществен, тъй като контрагентите са банки с добра репутация и висока външна оценка на кредитния рейтинг.

Загуба от обезценка не е признавана по отношение на вземания, за които Групата е направила преценка, че има реална възможност за тяхното събиране. Балансовите стойности описани по-горе, представляват максимално възможното излагане на кредитен риск на Групата по отношение на тези финансови инструменти.

40.3. Анализ на ликвидния риск

Ликвидният риск представлява рискът Групата да не може да погаси своите задължения. Групата посреща нуждите си от ликвидни средства, като внимателно следи плащанията по погасителните планове на дългосрочните финансови задължения, както и входящите и изходящи парични потоци, възникващи в хода на оперативната дейност. Нуждите от ликвидни средства се следят за различни времеви периоди - ежедневно и ежеседмично, както и на базата на 30-дневни прогнози. Нуждите от ликвидни средства в дългосрочен план - за периоди от 180 и 360 дни, се определят месечно. Нуждите от парични средства се сравняват със заемите на разположение, за да бъдат установени излишъци или дефицити. Този анализ определя дали заемите на разположение ще са достатъчни, за да покрият нуждите на Групата за периода.

Групата държи пари в брой, за да посреща ликвидните си нужди за периоди до 30 дни. Средства за дългосрочните ликвидни нужди се осигуряват чрез заеми в съответния размер.

Към 31 декември 2016 г. падежите на договорните задължения на Групата (съдържащи лихвени плащания, където е приложимо) са обобщени, както следва:

31 декември 2016 г.	Текущи		Нетекущи
	До 6 месеца	Между 6 и 12 месеца	От 1 до 5 години
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Заеми	344	14 405	1 778
Задължения по финансов лизинг	2	-	-
Търговски и други задължения	6 328	-	-
Общо	6 674	14 405	1 778

В предходните отчетни периоди падежите на договорните задължения на Групата са обобщени, както следва:

31 декември 2015 г.	Текущи		Нетекущи
	До 6 месеца	Между 6 и 12 месеца	От 1 до 5 години
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Заеми	3 873	13 560	-
Задължения по финансов лизинг	1	2	2
Търговски и други задължения	5 371	-	-
Общо	9 245	13 562	2

Стойностите, оповестени в този анализ на падежите на задълженията, представляват недисконтираните парични потоци по договорите, които могат да се различават от балансовите стойности на задълженията към отчетната дата.

Финансовите активи като средство за управление на ликвидния риск

При оценяването и управлението на ликвидния риск Групата отчита очакваните парични потоци от финансови инструменти, по-специално наличните парични средства и търговски вземания. Наличните парични ресурси и търговски вземания не надвишават значително текущите нужди от изходящ паричен поток. Съгласно сключените договори всички парични потоци от търговски и други вземания са дължими в срок до три месеца.

41. Оценяване по справедлива стойност на нефинансови активи

Следната таблица представя нивата в йерархията на нефинансови активи към 31 декември 2016 г., оценявани периодично по справедлива стойност:

Ниво 3	2016	2015
	хил. лв.	хил. лв.
Имоти		
- земи	577	549
Инвестиционни имоти		
- земи	19 002	18 846
- сгради	6 763	6 746

Съгласно счетоводната политика на Групата преоценка на земите в група „Имоти, машини и съоръжения” се извършва на петгодишен период на базата на доклади на независими лицензирани оценители. Справедливата стойност е определена от лицензиран оценител на базата на налични актуални цени на активни пазари, коригирани за специфични фактори като площ, местоположение и настоящо използване. Последната преоценка на земите в група „Имоти, машини и съоръжения” е била извършена на 31 декември 2014 г.

Земите и сградите на Групата, класифицирани като инвестиционни имоти са отчитани по модела на справедливата стойност. Справедливата стойност е определена от лицензиран оценител на базата на налични актуални цени на активни пазари, коригирани за специфични фактори като площ, местоположение и настоящо използване. Инвестиционните имоти са преоценени на 31 декември 2016 г. Предишната преценка е била извършена на 31 декември 2015 г.

Земи (Ниво 3)

При определяне на стойността на земята е приложен методът на пазарните сравнения, самостоятелно и в определено съотношение с комбиниран метод на Волфганг Негели.

База за оценка при сравнителния метод са данните от реални сделки, на които се прави пряко сравнение /на разглеждания обект с подобни на него, които вече са продадени, като цената се определя чрез корекции, отчитащи различията в тези предишни сделки/. Важно условие е сделките да са сключени при обичайни условия. При определяне стойността на имота са отчетени фактори като местонахождение, възможност за най-ефективно използване, комуникативност на имота, състояние и тенденции в пазара на недвижими имоти в региона др. През 2016 г. корекцията за тези фактори варира от 70 % до 125 % (2015 г.: 60 % - 120 %).

Методът на Негели е метод на категоризация на земята, според местоположението ѝ, при който стойността на земята за строеж се основава на определена зависимост, в която същата се намира спрямо общата стойност на имота, както и от прихода, получен от имота. Методите и тегловите коефициенти са избрани предвид вида на имотите, местоположението им, транспортна достъпност и комуникация, характер на предвидено застрояване, предлагане и търсене на подобни имоти.

Съществени ненаблюдавани данни са свързани с корекцията за специфичните за земите на Дружеството фактори. Степента и посоката на тази корекция зависи от броя и характеристиките на наблюдаваните пазарни сделки с подобни имоти, които са използвани за целите на оценката. Въпреки че тези данни са субективна преценка, ръководството счита, че крайната оценка не би се повлияла значително от други възможни предположения.

Сгради (ниво 3)

При определяне стойността на сградите са приложени метода на амортизираната възстановителна стойност и метода на пазарните сравнения с коефициенти на тежест. При метода на амортизираната възстановителна стойност, същата се определя след установяване на фактическото овехтяване, което е изчислено чрез анализиране на състоянието на конструкцията, архитектурно-строителните и довършителни работи.

Предмет на анализа и база за оценката при метода на пазарните сравнения са данните от реални сделки, на които се прави пряко сравнение (на разглеждания обект с подобни на него като цената се определя чрез корекции, отчитащи различията в тези предишни сделки). Важно условие е сделките да са сключени при обичайни условия.

Сравнимите обекти са избрани от направени в гр. Русе оферти и продажби на подобни с оценявания обект недвижими имоти. Различията за съответните обекти получават стойностни измерения и с тях са коригирани продажните цени на избраните сравними обекти, като по този начин са доближени до стойности, еквивалентни на стойността на оценявания обект с максимални степен на сходство по строителни характеристики и пазарна привлекателност.

При определяне стойността на сградите са отчетени фактори като основни характеристики на имота, състояние и тенденции на пазара на недвижими имоти в региона и др.

Началното салдо на нефинансовите активи на ниво 3 може да бъде равно с крайното им салдо към отчетната дата, както следва:

	Имоти		Сгради хил. лв.
	Земи хил. лв.	Инвестиционни имоти Земи хил. лв.	
Салдо към 1 януари 2015 г.	549	18 741	6 725
Печалба призната в печалбата или загубата: - промяна в справедливата стойност на инвестиционни имоти	-	105	21
Салдо към 31 декември 2015 г.	549	18 846	6 746
Печалба призната в печалбата или загубата: - промяна в справедливата стойност на инвестиционни имоти	-	156	17
Новопридобити	28	-	-
Салдо към 31 декември 2016 г.	577	19 002	6 763

42. Политика и процедури за управление на капитала

Целите на Групата във връзка с управление на капитала са:

- да осигури способността на Групата да продължи да съществува като действащо предприятие; и
- да осигури адекватна рентабилност за акционерите, като определя цената на продуктите и услугите си в съответствие с нивото на риска.

Групата наблюдава капитала на базата на съотношението на коригирания капитал към нетния дълг.

Групата определя коригирания капитал на основата на балансовата стойност на собствения капитал и субординирания дълг, представени в консолидирания отчет за финансовото състояние.

Субординираният дълг включва необезпечените заеми или такива, които са със следващи по ред ипотека или залог върху имуществото на Групата.

Нетният дълг включва сумата на всички задължения, намалена с балансовата стойност на парите и паричните еквиваленти.

Целта на Групата е да поддържа съотношението на капитала към общото финансиране, в разумни граници.

Капиталът за представените отчетни периоди може да бъде анализиран, както следва:

	2016 хил. лв.	2015 хил. лв.
Собствен капитал	22 419	21 780
+Субординиран дълг	4 581	5 113
Коригиран капитал	27 000	26 893
+Общо задължения	25 095	24 536
- Пари и парични еквиваленти	(30)	(279)
Нетен дълг	25 065	24 257
Съотношение на коригиран капитал към нетен дълг:	1:0.93	1:0.90

Промяната на съотношението през 2016 г. се дължи основно на спад на паричните средства и ръст на нетния дълг поради ръст на общия размер на пасивите.

Групата управлява структурата на капитала и прави необходимите корекции в съответствие с промените в икономическата обстановка и рисковите характеристики на съответните активи. За да поддържа или коригира капиталовата структура, Групата може да върне капитал на акционерите, да емитира нови акции или да продаде активи, за да намали задълженията си, при спазване на изискванията и ограниченията, заложи договорите за банкови зами, по които Групата е страна).

Групата не е променяла целите, политиките и процесите за управление на капитала, както и начина на определяне на капитала през представените отчетни периоди.

43. Събития след края на отчетния период

На 12 януари 2017 г. предприятието майка сключва договор за поръчителство с Българска банка за развитие АД, съгласно който се задължава да отговаря пред банката солидарно със СПАРКИ ЕЛТОС АД (главен длъжник) за пълното и точно изпълнение на всяко и всички задължения по Договор за банков кредит № 902/22.11.2016 г., сключен между Банката и главния длъжник за сумата от 7 500 хил. евро (14 669 хил. лв.).

През март и април 2017 г., в изпълнение на споразумение между СПАРКИ АД и Българска банка за развитие АД, е учреден залог на търговските предприятия СИГМА ПЛЮС ЕООД и ЕКО СПАРК ЕООД, за обезпечение на задължения на СПАРКИ АД, СПАРКИ ТРЕЙДИНГ ЕООД и СПАРКИ ЕЛТОС АД и залог на търговското предприятие СПАРКИ АД за обезпечение на задължения на СПАРКИ АД и СПАРКИ ТРЕЙДИНГ ЕООД.

През 2017 г. са извършени следните промени в състава на Управителния и Надзорния съвет на СПАРКИ АД:

- на 31 май 2017 г. в Търговския регистър е вписана промяна на състава на Управителния съвет- Албена Стамболова е освободена като негов член;
- на 18 юли 2017 г. в Търговския регистър е вписана промяна на състава на Надзорния съвет - Станислав Петков е освободен като негов член и Албена Стамболова е избрана за нов член на съвета;
- на 18 юли 2017 г. в Търговския регистър е вписана промяна на състава на Управителния съвет – Чавдар Плахаров е освободен като негов член и от длъжността „Изпълнителен директор“ и Станислав Петков е избран за нов член на съвета и вписан като изпълнителен директор на предприятието-майка.

На 28 август 2017 г. предприятието майка сключва договор за банков кредит за оборотен капитал с Българска банка за развитие АД за сумата от 1 500 хил. евро (2 934 хил. лв.) и краен срок за издължаване – 01 май 2018 г. Лихвеният процент по кредита е в размер на 3-месечен EURIBOR+2.00% годишно, но не по-малко от 3.00 % годишно. Предвидените обезпечения по заема включват залог на акциите на предприятието майка, притежавани от СПАРКИ ГРУП АД, пореден особен залог върху всички собствени краткотрайни материални активи, с определено местоположение, както и върху машини и съоръжения по опис, пореден особен залог върху всички настоящи и бъдещи вземания на СПАРКИ АД за наличности по всички свои открити сметки в банката, както и по всички сметки, които ще бъдат открити на тяхно име при банката за срока на действие на договора, пореден особен залог на върху всички настоящи и бъдещи вземания на СПАРКИ ГРУП АД в банката за срока на действие на договора и поръчителство между банката и СПАРКИ ГРУП АД, ЕКО СПАРК ЕООД и СИГМА ПЛЮС ЕООД.

Не са възникнали коригиращи събития или други значителни некоригиращи събития между датата на консолидирания финансов отчет и датата на одобрението му.

44. Одобрение на консолидирания финансов отчет

Консолидираният финансов отчет към 31 декември 2016 г. (включително сравнителната информация) е одобрен от Управителния съвет на 13 септември 2017 г.